

2017

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

SIA "AC Konsultācijas"

KOKNESES NOVADA DOMES ĢIMENES KRĪZES CENTRA „DZEGUZĪTE” REORGANIZĀCIJAS PLĀNS

PLĀNA 1.REDAKCIJA

Pasūtītājs: Zemgales plānošanas reģions, Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001

Izpildītājs: SIA "AC Konsultācijas", Balasta dambis 70a-1, Rīga, LV-1048

Kontaktpersona: Projekta vadītāja Kristīne Vībane, kristine.vibane@ack.lv, t. 67873810

Projekta koordinatore Lelde Šarķe, lelde.sarke@ack.lv, t. 67873810

Satura rādītājs

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums	3
Ievads.....	4
1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums	5
2. Esošās situācijas apraksts	8
2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta	8
2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē	10
2.4. BSAC sasniedzamība	13
2.5. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas	13
2.6. BSAC personāls	16
2.7. BSAC ēkas infrastruktūra un piederība.....	18
2.8. Iestādes budžets.....	20
3. Reorganizācijas risinājumi un tiem nepieciešamais finansējums.....	23
3.1. Reorganizācijas risinājums turpmākai bērnu aprūpei	23
3.2. Pakalpojumu attīstīšana esošajā ēkā un tai nepieciešamais finansējums.....	28
3.3. Citi attīstāmie pakalpojumi novadā.....	28
3.4. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamā finansējuma avoti	29
3.5. Nozīmīgākie veicamie darbi un atbildīgie reorganizācijas procesā	36
Kopsavilkums	38
Pielikumi	40

Saīsinājumu un galveno jēdzienu skaidrojums

BSAC – bērnu sociālās aprūpes centrs

ES – Eiropas Savienība

ETS – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020.gadam

FT – funkcionāli traucējumi

GRT – garīga rakstura traucējumi

ĢKC – ģimenes krīzes centrs

PMLP – Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību

VSAC – valsts sociālās aprūpes centrs

ZPR – Zemgales plānošanas reģions

Deinstitucionalizācija (DI) – pakalpojumu sistēmas izveide, kas sniedz personai, kurai ir ierobežotas spējas sevi aprūpēt, nepieciešamo atbalstu, lai tā spētu dzīvot mājās vai ģimeniskā vidē¹

Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums - ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās).²

Sabiedrībā balstīti pakalpojumi – pakalpojumi, kas personai sniedz atbalstu funkcionālo traucējumu radīto ierobežojumu pārvarēšanai, dodot iespēju dzīvot mājās, un bērnu gadījumā – augt ģimeniskā vai tai pietuvinātā vidē, ietverot preventīvos pasākumus, lai novērstu institūciju pakalpojumu nepieciešamību. Sabiedrībā balstīti pakalpojumi ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem ietver sevī arī aprūpi pie aizbildņa vai audžuģimenē, uzturēšanos ģimeniskai videi pietuvinātā pakalpojumā vai “jauniešu mājā”³

---

¹ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

² European Expert Group on the Transition from Institutional to Family Based Care. “Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care”, 28.lpp. <http://www.deinstitutionalisationguide.eu/wp-content/uploads/2016/04/GUIDELINES-Final-English.pdf>

³ Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015.-2020. gadam, 3.lpp.
http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/null/2015_15_07_ricplans_final.pdf

Ievads

Pamatojoties uz starp SIA “AC Konsultācijas” un Zemgales plānošanas reģiona 2016. gada 2.decembrī noslēgto Līgumu Nr. 3-41.4/65, SIA “AC Konsultācijas” veic Zemgales plānošanas reģiona bērnu aprūpes iestāžu reorganizācijas plānu izstrādi (iepirkuma ID NR. ZPR2016/8). Pakalpojuma mērķis ir izstrādāt reorganizācijas plānus astoņām Zemgales plānošanas reģionā esošām bērnu sociālās aprūpes iestādēm. Šis reorganizācijas plāns tiek izstrādāts Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centra (turpmāk – ĢKC) „Dzeguzīte” atbalsta nodaļai un Jauniešu mājai (turpmāk tekstā – BSAC). ĢKC “Dzeguzīte” kā struktūrvienība darbojas arī Sociālā pansionāta.

Reorganizācijas plāna ietvaros veikts esošās situācijas raksturojums, sniegts reorganizācijas risinājuma attiecībā uz turpmāku bērnu aprūpi raksturojums, t.sk. iezīmējot indikatīvo darbībām nepieciešamo finansējuma apjomu un avotus. Plāna izstrādes ietvaros ir veikts esošo BSAC ēku vispārējs tehniskais apsekojums, novērtējot ēku stāvokli un identificējot nozīmīgākās vēlamās darbības attiecībā uz infrastruktūras atjaunošanu ēkās. Šo uzdevumu izpildē izmantotas vairākas datu ieguves metodes – dokumentu un statistikas datu analīze, divas diskusijas-plānošanas semināri ar pašvaldības un iestādes pārstāvjiem, BSAC darbinieku aptauja.

Šis reorganizācijas plāns sastāv no piecām nodaļām – reorganizācijas mērķa un pamatojuma, BSAC esošās situācijas apraksta, priekšlikumiem reorganizācijas risinājumiem, kopsavilkuma un pielikumiem.

Esošās situācijas aprakstā ietverta informācija par BSAC – tās pamatfaktiem un vēsturi, atrašanās vietu un iestādes sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem, iestādē esošajiem bērniem un personālu, kā arī par BSAC ēku infrastruktūru un budžetu.

Priekšlikumu reorganizācijas risinājumiem nodaļā ietverta informācija par iestādes reorganizācijas risinājumu attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta, un par risinājumiem esošās ēkas, kurā šobrīd tiek organizēta bērnu aprūpe, turpmāko izmantošanu. Abos gadījumos nodaļā apkopoti aprēķinu rezultāti par indikatīvajām investīcijām infrastruktūras izveidei vai esošās uzlabošanai un sniegta informācija par iespējamajiem finansējuma piesaistes avotiem un to apguves nosacījumiem. Nodaļas noslēgumā pievienota informācija par nozīmīgākajām aktivitātēm un atbildīgajiem.

1. Reorganizācijas mērķis un pamatojums

Sociālie pakalpojumi ir iekļaujošu izaugsmi veicinošs faktors, jo tajos ieguldītie līdzekļi sekmē cilvēkkapitāla attīstību, tādējādi sniedzot vidēju un ilgtermiņa atdevi kā ekonomiskā aspektā, tā individuālā un sabiedrības līmenī kopumā.⁴ Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.-2020.gadam (turpmāk tekstā – Pamatnostādnes) aktualizē nepieciešamību mainīt līdzšinējo pieeju un izpratni par sociālajiem pakalpojumiem, lai tie būtu kā atbalsta instruments indivīdu aktivizēšanai, iekļaušanai sabiedrībā, izglītības sistēmā un darba tirgū.⁵ Lai uzlabotu ārpusģimenes aprūpē esoši bērnu aprūpi, Pamatnostādnēs ir definēts rīcības virziens - veicināt bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpi ģimeniskā vidē⁶ vai tai pietuvinātā pakalpojumā⁷ un sekmēt bērnu atgriešanos ģimenē.⁸ Tieši bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa - ir prioritāra attiecībā uz bērna vajadzībām.

Gadījumos, kad bērna atgriešana bioloģiskajā ģimenē vai alternatīvi – augšana audžuģimenē, adopcijā vai pie aizbildņa – nav iespējama, bērns tiek ievietots bērnu ilgstošas aprūpes iestādē. Taču esošais aprūpes modelis – tā tradīcijas ir sakņojušās “vecajā aprūpes sistēmā” - nereti ir attāls no tā, kāda bērnu aprūpe būtu ģimeniskai videi pietuvinātā modelī – vienkāršiem vārdiem raksturojot, kā tas būtu situācijā ģimenē. Kā norādīts Kopīgajās Eiropas vadlīnijās pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem (*“Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care”*), bērnu aprūpes institūcijas bieži atgādina lielas, apjomīgas iestādes, kas nav bāzētas bērna vajadzībās un kas nav tuvas ģimeniskiem apstākļiem - tām ir institūcijai raksturīgas pazīmes (depersonalizācija, rutīnas stingrība, bloku veida aprūpe, socializēšanās ierobežojumi, atkarība no iestādes).⁹ Esošie bērnu aprūpes centri nereti ir veidojušies kā iestādes ar plašiem gaitenīiem, daudz dzīvojamām istabām, koncentrējot lielu bērnu skaitu vienuviet. Nereti šajās iestādēs, ņemot vērā lielās telpu platības, ir reģistrēti vairāki pakalpojuma veidi (krīzes centrs, pansionāts, pirmsskolas izglītības iestāde u.c.), bērnu mājām veidojoties pakalpojumu centrā.

Tāpēc jaunajā bērnu aprūpes modelī bērnu grupas veidojamas dzīvojamās ēkās (attiecīgi dzīvokļos daudzdzīvokļu ēkā vai privātmājās), grupas veidojamas mazas – līdz astoņiem bērniem un jauniešu māju gadījumā – līdz 12 bērniem. Tāpat rekomendējams nekoncentrēt lielu skaitu bērnu grupu vienuviet, tāpēc maksimālais grupu skaits vienā ēkā būtu 1-3 grupas. Papildus, ņemot vērā to, ka nereti novērojama situācija, kad bērnu aprūpes iestādes atrodas ārpus apdzīvotu vietu centriem, kur nav

4 Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 4.lpp

5 Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 6.lpp

6 Ģimeniska vide - pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniska vide ir īstermiņa vai ilgtermiņa aprūpes forma, kas paredz bērna augšanu ģimenē, kurā ģimenes loceklim ir piešķirtas tiesības sniegt šāda veida aprūpi un kas ir finansiāli vai citādā veidā tiek materiāli atbalstīta. (28.lpp)

7 Ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums – pamatojoties uz Kopīgajām Eiropas vadlīnijām pārejai no institūcijas uz sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem, ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums ir pakalpojuma forma, kas paredz bērna aprūpes organizēšanu mazās grupās veidā, kas veicina ģimenisku sajūtu, ar vienu vai vairākiem aprūpes speciālistiem, kas pilda vecāku funkcijas (taču šī aprūpe netiek organizēta aprūpes sniedzēju dzīvesvietās, bet speciāli izveidotās grupās). (28.lpp)

8 Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 47.lpp

9 Common European Guidelines on the Transition from institutional to Community-based Care, 26.lpp

pieejami veselības, sociālie un sadzīves pakalpojumi, jauno modeli nepieciešams veidot tādos apdzīvotu vietu centros, kur ir šie pakalpojumi.

Nepieciešamību pēc pārmaiņām bērnu aprūpē papildina pētījumā par ārpusģimenes, aprūpes un adopcijas sistēmu secinātais¹⁰, ka tikai 41% no ārpusģimenes aprūpes iestādē esošajiem bērniem jūtas pilnvērtīgi sagatavoti un ir apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas. Tas nozīmē, ka vairāk nekā puse bērnu, kuri dzīvo ārpusģimenes aprūpes iestādē, nejūtas pilnvērtīgi sagatavoti un nav apguvuši nepieciešamās iemaņas patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iestādes atstāšanas.¹¹

Lai palīdzētu bērniem apgūt patstāvīgai dzīvei nepieciešamās iemaņas, kā arī veicinātu individuālāku pieeju, kas ir iespējami tuva vēlamajam ģimenes modelim, kādā jādzīvo bērniem ģimenēs, mazinot institūcijas sajūtu raisošus vides apstākļus, nepieciešams mainīt pastāvošo pakalpojuma formu. Viens no risinājumiem ir jau uzsāktā jauniešu māju izveide un attīstība, kur pusaudzis apgūt zināšanas un prasmes personīgā budžeta plānošanai, mājāsaimniecības vadīšanai, sevis aprūpei un citām sadzīvē nepieciešamām iemaņām, kas ir būtisks priekšnoteikums sekmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc iznākšanas no bērnu aprūpes iestādes.¹² Jauniešu mājas paredzētas jauniešiem vecumā no 15 gadiem. Otrs risinājums ir mazskaitlīgu bērnu grupu izveide bērniem vecumā līdz 15 gadiem (ar maksimālo bērnu skaitu vienā grupā astoņi un vienā ēkā - ne vairāk kā trīs grupām). Šis aprūpes modelis paredz iespēju veidot arī mazākas grupas - bērnu skaitu grupā, mājokļa veidu un aprūpes modeli katrai bērnu aprūpes iestādei nepieciešams izstrādāt patstāvīgi, ņemot vērā bērna vajadzības. Veidojot jaunu bērnu aprūpes modeli, ir būtiski uzsvērt, ka joprojām primāri saglabājas ģimenes nedalāmības princips.

Ņemot vērā, ka jaunajā aprūpes modelī centrālā loma ir bērnam un individuālākas pieejas radīšana, tiek plānots, ka aprūpē un rehabilitācijā iesaistītā personāla skaits iestādēs, kuras turpinās darbu, nemazināsies, jo speciālisti būs nepieciešami kvalitatīva pakalpojuma tālākai nodrošināšanai pēc pasākuma īstenošanas.¹³ Attiecībā uz jaunā pakalpojuma modeļa attīstību lielākais izaicinājums ir mainīt pašreizējo domāšanas veidu, primāri domājot par to, kā ģimenē tiktu organizēti procesi un risinātas problēmas, un mainīt pakalpojuma organizācijas veidu – sākot ar bērnu ēdināšanas organizāciju un apģērba iegādi, beidzot ar budžeta plānošanu katrai grupai un sadarbību ar citiem aprūpē iesaistītajiem speciālistiem.

Pamatojoties uz iepriekš minēto informāciju, šī reorganizācijas plānu mērķis ir sadarbībā un iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošas aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu - nosakot, vai un kā nepieciešams mainīt pakalpojumu, lai tas atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam, vai pakalpojumu ir nepieciešams saglabāt. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un

10 Pētījums „Ārpusģimenes, aprūpes (ārpusģimenes aprūpes iestādes, audžuģimenes, aizbildnība) un adopcijas sistēmas izpēte un ieteikumi tās pilnveidošanai”, 21. un 275.lpp., http://www.bti.gov.lv/lat/arpusgimenes_aprupe/statistika_un_petijumi/?doc=1877&page

11 Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 24.lpp

12 Pamatnostādnes sociālo pakalpojumu attīstībai 2014.- 2020.gadam. (sk. 2016.12.2), http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates2/Impam_290713_sp.pdf, 24.lpp

13 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitucionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

dilemmas, kas reorganizācijas procesā ir radušās iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu jaunas infrastruktūras attīstībai – to salīdzinājums un finansējuma avoti kalpo kā palīg līdzeklis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli.

Gadījumā, kad plāna izstrādē tiek identificēta nepieciešamība pēc aprūpes modeļa maiņas un bērnu pārvietošanas, reorganizācijas plānā tiek raksturotas pašvaldības ieceres attiecībā uz esošo ēku infrastruktūras turpmāku izmantošanu citu sabiedrībai vajadzīgu sociālo pakalpojumu attīstībai.¹⁴ Tāpēc reorganizācijas plānu izstrādes ietvaros tiek ne tikai apkopotas pašvaldību ieceres pakalpojumu attīstībā esošajā ēkā, bet arī apkopota detalizēta informācija par iestādes atrašanās vietu un sasniedzamību, tuvumā esošajiem pakalpojumiem un ēku tehnisko stāvokli, lai palīdzētu noteikt nepieciešamos ieguldījumus esošās infrastruktūras atjaunošanā.

---

¹⁴ 9.2.2.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1.pasākuma “Deinstitucionalizācija”. Sākotnējais izvērtējums, 2015, 10.lpp

2. Esošās situācijas apraksts

Nodaļā raksturota esošā situācija BSAC – pamatfakti par iestādi un tās vēsturi, atrašanās vietu un sasniedzamību, BSAC tuvumā esošajiem sociālajiem, veselības, izglītības un sadzīves pakalpojumiem. Nodaļas turpinājumā sniegta informācija par BSAC esošajiem bērniem un to skaita izmaiņām pēdējo (2014.-2016.) gadu laikā, BSAC personālu. Nodaļas noslēgumā iekļauta informācija par BSAC ēku infrastruktūru, t.sk. īpašumtiesībām, kā arī par iestādes pēdējo gadu (2014.-2016.) budžetu.

2.1. BSAC raksturojums un atrašanās vieta

Šajā nodaļā sniegts BSAC raksturojums, sniedzot informāciju par tā vēsturi un nodrošinātajiem pakalpojumiem, kā arī raksturojot iestādes novietojumu, to attēlojot arī grafiski.

Kokneses novada domes ĢKC „Dzeguzīte” **dibināts** 1992. gada 1.jūlijā kā Aizkraukles rajona bērnu nams-patversme „Dzeguzīte”. Sākotnēji tas bijis izvietots Koknesē, bērnudārza "Gundega" telpās. Pēc septiņiem gadiem bērnu nams-patversme "Dzeguzīte" tika pārcelts uz toreizējā Aizkraukles rajona Iršu pagasta bērnudārza "Irbīte" telpām. 2009. gadā līdz ar teritoriālo reformu iestāde nonākusi Kokneses novada pašvaldības pārziņā, kas joprojām ir BSAC **pārraudzītājs**. Pašreizējo nosaukumu iestāde ieguvusi 2010. gada 1. janvārī, kad arī tika izveidota vēl viena struktūrvienība – atbalsta nodaļa ģimenēm ar bērniem. Savukārt 2011. gada 1. februārī izveidota jauna struktūrvienība – pirmsskolas rotaļu grupa, bet 2012. gada 23. martā – struktūrvienība “Sociālā pensija”. Jaunākā attīstība BSAC ir pakalpojums “Jauniešu māja” (turpmāk – Jauniešu māja), kas 2017.gada 6. janvārī atvērta Iršu pagasta daudzdzīvokļu mājā „Madaras-9”. Pirms tam Jauniešu māja darbojās vienā no BSAC ēku korpusiem.

Šobrīd BSAC sniedz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, kā arī īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumu krīzes situācijā nonākušām ģimenēm ar bērniem. Papildus minētajam, ĢKC “Dzeguzīte” struktūrvienība “Sociālā pensija” sniedz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus ar izmitināšanu pilngadīgām personām – personām ar funkcionāliem traucējumiem (turpmāk – FT), kā arī pensijas vecuma personām.

BSAC atrodas Iršos, kas ir ciemats Iršu pagastā, Kokneses novadā, kas robežojas ar Ogres, Ērgļu, Pļaviņu un Aizkraukles novadiem.

Iestādes novietojums	
Faktiskā adrese	„Dzeguzīte”, Iršu pagasts, Kokneses novads, LV-5108
Juridiskā adrese	„Dzeguzīte”, Iršu pagasts, Kokneses novads, LV-5108
Deklarēto iedzīvotāju skaits Iršu pagastā	504 ¹⁵

¹⁵ PMLP (2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās.

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregi/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf (dati par 01.07.2016, skatīts 18.01.2017.)

Iestādes novietojums	
Deklarēto iedzīvotāju skaits Kokneses novadā	5 568 ¹⁶
Attālums līdz novada centram	Koknese - 22,1 km
Attālums līdz tuvākajai republikas nozīmes pilsētai	Jēkabpils – 43,5 km
Attālums līdz tuvākajai pilsētai, kur pieejami veselības aprūpes pakalpojumi, ar kuru tiek nodrošināta sabiedriskā transporta savienojamība	Aizkraukle - 37,8 km

Tabula 1. BSAC novietojums.

Iršu pagasts robežojas ar Bebru pagastu, Meņģeles pagastu (Ogres novads), Sausnējas pagastu (Ērgļu novads) un Vietalvas pagastu (Pļaviņu novads).

Attēls 1. Iršu novietojums Zemgales reģionā un Latvijā. (Avots: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija)¹⁷

Pēc PMLP datiem¹⁸, deklarēto iedzīvotāju skaits Kokneses novadā uz 01.07.2016. sasniedz 5 568, no tiem 504 dzīvo Iršu pagastā. Kokneses novada platība ir 360,6 km², bet Iršu pagasta platība ir 69,8 km².¹⁹

¹⁶ PMLP (2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās.

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregi/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf (dati par 01.07.2016, skatīts 18.01.2017.)

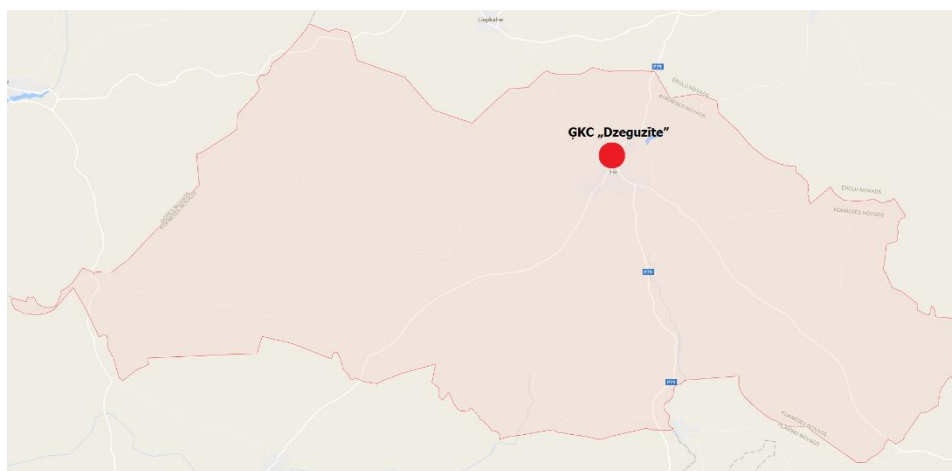
¹⁷ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Plānošanas reģioni <http://www.varam.gov.lv/images/text/PlanRegioni.jpg> (skatīts 22.12.2016)

¹⁸ PMLP (01.07.2016). Latvijas iedzīvotāju skaits pašvaldībās.

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/0107iedzregi/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaits_pagasti.pdf (skatīts 03.01.2017)

¹⁹ Kokneses novada attīstības programma 2013-2019 (2013).

http://www.koknese.lv/doc/Kokneses_novada_AP_apstiprinata_30012013_23042013.pdf (skatīts 18.12.2016)

Attēls 2. BSAC novietojums Iršu pagastā.²⁰

2.2. Pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

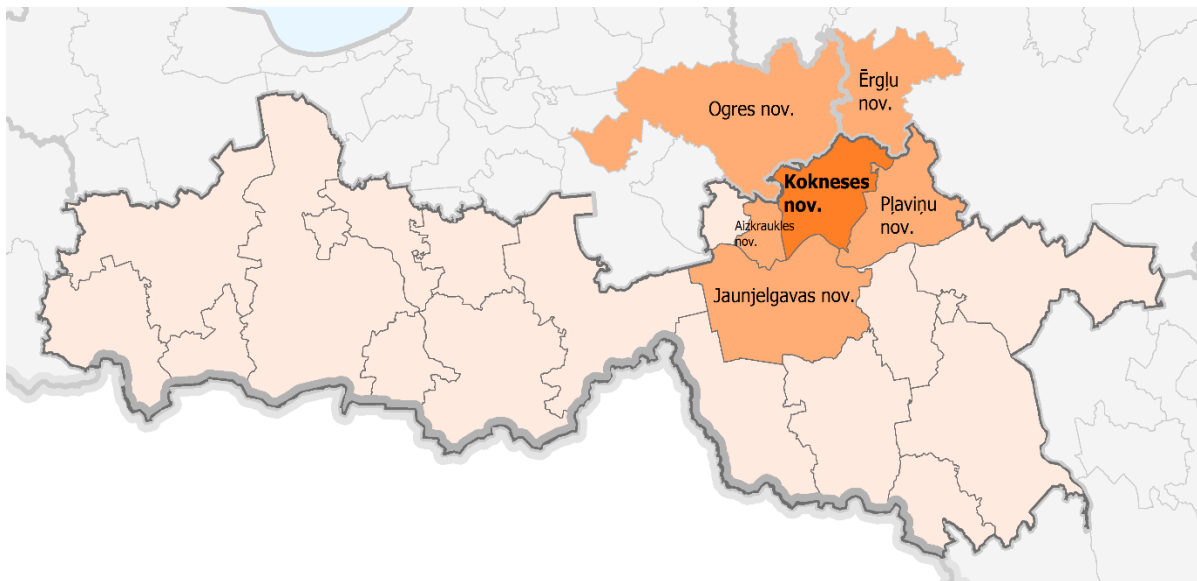
Šajā nodaļā sniegta informācija par BSAC apkārtnē pieejamiem pakalpojumiem, pievēršot uzmanību sociālajiem, veselības aprūpes un sadzīves pakalpojumiem, kā arī raksturojot izglītības ieguves un brīvā laika pavadīšanas iespējas centra tuvumā. Padziļināti, balstoties uz sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra datiem, aplūkota sociālo pakalpojumu pieejamība, t.sk. apkārtējos novados, jo tā ir būtiska, plānojot jaunu vai esošu sociālo pakalpojumu attīstību novadā.

2.2.1. Sociālo pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Pēc Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra²¹ datiem Kokneses novadā bez Kokneses novada Sociālā dienesta atrodas un **sociālos pakalpojums** sniedz tikai ĢKC “Dzeguzīte” (iepriekš minētie pakalpojumi).

²⁰ Google Maps (2016). <https://www.google.lv/maps/> (skatīts 26.12.2016)

²¹ Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

Att

Attēls 3. Kokneses novada novietojums Zemgales un apkārtējo novadu kontekstā. (Avots: Zemgales plānošanas reģions)

Attiecībā uz apkārt esošajiem novadiem - pēc Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēja reģistra datiem²², **Aizkraukles un Lielvārdes novados** pieejami tikai sociālo dienestu piedāvātie aprūpes mājās pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar FT. **Ogres novadā** darbojas vispārējā tipa pansionāts “Madliena”, kas sniedz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pensijas vecuma personām un personām ar FT. Ogres novadā darbojas arī dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – GRT) “Saime”, ģimenes atbalsta centrs un vairāki sociālie centri. Ilgstoša sociālā aprūpe un rehabilitācija bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek sniegta Ogres novada bērnu namā “Laubere”.

Ērgļu novadā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personām ar FT un pensijas vecuma personām sniedz Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs un Ērgļu pašvaldības SIA “Ērgļu slimnīca” sociālās aprūpes nodaļa. Ilgstoša sociālā aprūpe un rehabilitācija bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek sniegta Ģimenes atbalsta centrā “Zīļuks”. **Pļaviņu novadā**, savukārt, darbojas dienas aprūpes centrs pirmspensijas un pensijas vecuma personām, daudz bērnu un nepilnām ģimenēm, kā arī Sociālās aprūpes centrs “Pļaviņas”, kas nodrošina ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu personām ar FT un pensijas vecuma personām.

Vērtējot pieejamos sociālos pakalpojumus Kokneses novadā un apkārtējos novados, secināms, ka viena un tā paša pakalpojuma veidi tiek nodrošināti vairākās pašvaldībās. Gan Kokneses novadā, gan Ogres, Ērgļu un Pļaviņu novados tiek sniegti ilgstošās sociālās aprūpes pakalpojumi pilngadīgām personām ar FT un pensijas vecuma personām. Tāpat attiecībā uz bērnu ilgstošo aprūpi – pakalpojumu nodrošina gan Kokneses novadā, gan Ogres un Ērgļu novados. Mazāk apkārtējos novados ir attīstīti sabiedrībā balstīti pakalpojumi - Kokneses novada tuvumā nav pieejami sociālie pakalpojumi visām DI mērķa grupām – trūkst pakalpojums bērniem ar FT (piemēram, “atelpas brīdis”), trūkst dienas aprūpes centrs bērniem ar

²² Labklājības ministrija (2016). Sociālā apdrošināšana. Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs. <https://www.lm.gov.lv/text/1047> (skatīts 28.12.2016)

FT un sabiedrībā balstīti pakalpojumi personām ar GRT - viens dienas aprūpes centrs ir tikai Ogres novadā.

2.2.2. Veselības, sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē

Attiecībā uz citiem pakalpojumiem – BSAC apkārtnē Kokneses novadā Iršos un Koknesē pieejami primārie veselības aprūpes pakalpojumi, pamata sadzīves un izglītības pakalpojumi, kā arī pieejamas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Minēto pakalpojumu pieejamība raksturota turpmāk nodaļā.

Veselības aprūpes pakalpojumi. Iršu pagastā ir pieejama primārā veselības aprūpe, ģimenes ārsts; Koknesē, savukārt, ir nodrošināti ģimenes ārstu un zobārstu pakalpojumi. Tuvākā apdzīvotā vieta, kur pieejami plašāki veselības aprūpes pakalpojumi, ir Aizkraukle, kur atrodas Aizkraukles medicīnas centrs (SIA “Aizkraukles slimnīca”) ²³. Tas atrodas 35,9 km attālumā no Iršiem un piedāvā veikt plānveida operācijas, dienas stacionāra pakalpojumus, aprūpes mājās pakalpojumus, ambulatorās daļas speciālistu pakalpojumus, diagnostikas pakalpojumus un steidzamās medicīniskās palīdzības punkta pakalpojumus.

Sadzīves pakalpojumi. Iršu pagasta centrā pieejami tādi sadzīves pakalpojumi kā pasta nodaļa un pārtikas veikals. Plašāki sadzīves pakalpojumi pieejami 22 km attāļajā Koknesē. Bankas pakalpojumus vistuvāk Iršiem iespējams saņemt Aizkrauklē un Jēkabpilī.

Izglītības pakalpojumi. Iršu pagastā atrodas viena pirmsskolas izglītības iestāde un pamatskola. Koknesē ir pieejama arī vispārējās vidējās izglītības iestāde, mūzikas izglītības programmas var apgūt Kokneses Mūzikas skolā. Kokneses novadā darbojas arī Vecbebru Profesionālā un vispārizglītojošā internātvidusskola un Kokneses internātpamatskola - attīstības centrs. ²⁴

Brīvā laika pavadīšanas iespējas. Iršu pagastā ir pieejama bibliotēka, Iršu klubs²⁵, kurā tiek organizēti pasākumi un koncerti. Kokneses novads ir nodrošināts ar sporta infrastruktūras pieejamību un mākslinieciskās pašdarbības kolektīvu darbību. Ar sportiskām aktivitātēm var nodarboties Kokneses pagasta peldbaseinā, kas apmeklētājiem pieejams visu gadu, kā arī stadionā un tam blakus izveidotā skeitparkā, ir pieejama arī sporta halle. ²⁶ Koknesē ir vairāki tūrisma apskates objekti, piemēram, dabas takas, Kokneses pilsdrupas un Likteņdārzs. Kokneses kultūras namā darbojas koris, deju kolektīvs, folkloras kopa, amatieru teātris un pūtēju orķestris, kā arī regulāri tiek nodrošināti citi kultūras pasākumi. ²⁷

Kopumā sociālo, veselības, sadzīves, izglītības un brīvā laika pavadīšanas pakalpojumu pieejamība BSAC apkārtnē ir atbilstoša ieteiktajam VARAM pakalpojumu klāstam atbilstoši apdzīvojuma līmenim²⁸ - pagasta centrs, ciems – ir pieejami gan primārie sociālie, gan veselības, kultūras un izglītības pakalpojumi.

²³ Aizkraukles medicīnas centrs (2017). <http://www.amc.lv/> (skatīts 16.01.2017)

²⁴ Kokneses novada mājas lapa (2013). Izglītība. <http://koknese.lv/?s=148> (skatīts 03.01.2017)

²⁵ Iršu pagasta klubs. <http://irsu-pagasta-klubs-c-12331.kontakti.lv/lv/>

²⁶ Kokneses novada mājaslapa (2011). Sporta dzīve Kokneses novadā. <http://www.koknese.lv/?s=144> (skatīts 23.01.2017)

²⁷ Kokneses novada mājas lapa (2011). Kultūras dzīve novadā. <http://koknese.lv/?s=146> (skatīts 18.01.2017)

²⁸ VARAM. Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019. gadam, 5. pielikums. “Pakalpojumu klāsts („grozs”) atbilstoši apdzīvojuma līmenim (infrastruktūra un pakalpojumi)”

2.4. BSAC sasniedzamība

Šajā nodaļā raksturota BSAC sasniedzamība, sniedzot informāciju par autoceļiem, pa kuriem iespējams nonākt BSAC, to stāvokli un raksturojot BSAC pieejamību ar sabiedrisko transportu, tai skaitā sniedzot informāciju par pieejamā sabiedriskā transporta maršrutiem.

Ceļu infrastruktūra

BSAC atrodas starp Koknesi un Ērgļiem, pie reģionālā autoceļa P79 (Koknese-Ērgļi), kas savienojas ar valsts galveno autoceļu A6 (Rīga - Daugavpils - Krāslava - Baltkrievijas robeža (Paternieki)). Uz BSAC iespējams nokļūt arī pa vietējās nozīmes autoceļiem V887 (Irši-Liepkalne), V922 (Vecbebri-Irši), V942 (Alunāni-Virši). Autoceļu, kas savieno Iršus ar Vecbebriem, stāvoklis ir kritisks, jo grants ceļš ir ļoti bedrains un mitrā laikā arī slidens, tādēļ ceļā pavadītais laiks ir ilgāks nekā paredzams (12 km un 15 km (P79), atkarībā no izvēlēta ceļa).²⁹

Pieejamība ar sabiedrisko transportu

BSAC tuvākā sabiedriskā transporta pietura “Irši” atrodas aptuveni 50 metru attālumā no tā – tieši Iršu centrā. AS “CATA” šobrīd ir vienīgais pārvadātājs, kas nodrošina pasažieru pārvadājumus no minētās pieturas, nodrošinot savienojamību ar Aizkraukli. Reisi kursē caur Koknesi, Vecbebriem un Ērgļiem. Šajā maršrutā sabiedriskais transports kursē līdz deviņiem reisiem dienā abos virzienos (izņēmumi – nedēļas nogalēs), sākot no plkst. 7:52 līdz plkst. 17:58. Lai nonāktu līdz Aizkrauklei, ceļā ar autobusu jāpavada aptuveni viena stunda un divas līdz 16 minūtes. Katru darba dienu kursē autobuss “Irši-Siljāņi-Irši”, kas nodrošina savienojamību ar Pļaviņu novadu un autobuss “Irši-Vilkāres-Irši”, kas nodrošina savienojamību ar Ērgļu novadu.³⁰

Kopumā sabiedriskā transporta pieejamība ir apmierinošā līmenī, jo no tuvākās pieturas tiek nodrošināti reisi visas dienas garumā, no plkst. 7:52 līdz plkst. 17:58. Lielākais trūkums ir zemās kvalitātes grants ceļš, kas savieno Iršus ar Vecbebriem.

2.5. BSAC esošie bērni un to skaita izmaiņas

Šajā nodaļā raksturoti BSAC esošie bērni pēc to dzimuma, vecuma, tautības, reliģiskās piederības. Nodaļā sniegta informācija par bērnu izglītību, uzturēšanās ilgumu BSAC, deklarēto adresi, dzīvi pirms nonākšanas BSAC, sociālajām saitēm ar ģimeni. Sniegta informācija arī par bērnu skaita BSAC izmaiņām pēdējo gadu (2014.-2016.) laikā, kā arī izstāšanās iemesliem.

BSAC uz 2016. gada 6. decembri ir reģistrēts 21 bērns – desmit meitenes un 11 zēni. Bērni ir vecumā no sešiem mēnešiem līdz 17 gadiem. Vecumā līdz sešiem gadiem ir četri bērni, septiņu līdz 11 gadu vecumā ir pieci bērni un vecumā 12-17 gadi ir 12 bērni. Lielākā daļa – 20 BSAC mītošo bērnu ir latvieši, viens – krievu tautības. Bērniem nav noteiktas reliģiskās piederības. Detalizētāku informāciju skatīt 2. tabulā.

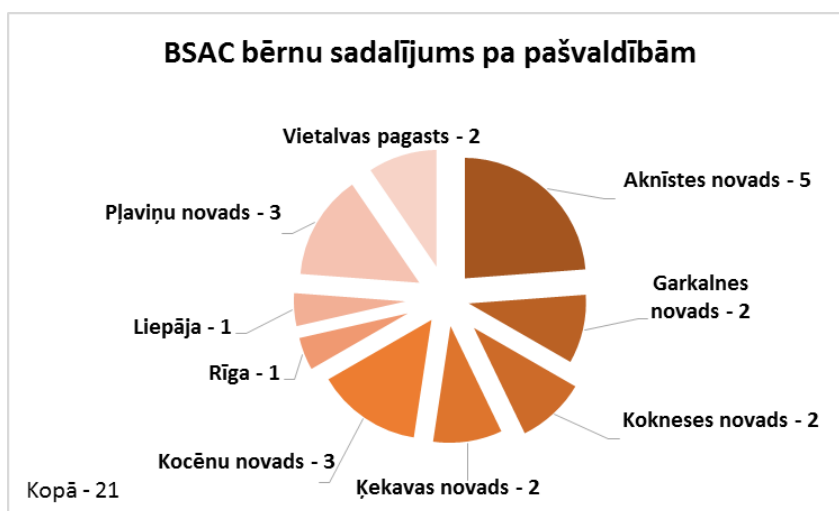
²⁹ Pēc Latvijas Valsts ceļi datiem. <http://lvceļi.lv/informacija-un-dati/#celu-klasifikacija> (skatīts 18.12.2016)

³⁰ Pēc Autotransporta direkcijas sniegtajiem datiem un 1188.lv Starppilsētu autobusu saraksta. <http://www.1188.lv/satiksmes/starppilsetu-autobusi> (skatīts 17.12.2016)

Bērnu skaits	
Dzimums	
Sieviete	10
Vīrietis	11
Vecums	
0-11 mēneši	1
1-3 gadi	1
4-6 gadi	2
7-11 gadi	5
12-17 gadi	12
Tautība	
Latvietis	20
Krievs	1
Izglītība	
Bērns līdz 4 gadu vecumam, neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi	1
Vispārējās izglītības programma	16
t.sk. apgūst profesiju	1
Speciālās izglītības programma	4
Bērnu uzturēšanās ilgums BSAC	
līdz 3 mēnešiem	6
3 -11 mēneši	3
1-2 gadi	10
3-5 gadi	0
5 gadi un vairāk	2
Invaliditāte	
Ir	-
Nav	21
Kopējais BSAC bērnu skaits	21

Tabula 2. BSAC bērnus raksturojošie rādītāji.

Pašvaldības, kurās ir deklarēti BSAC esošie bērni, ir Aknīstes novads, Garkalnes novads, Kokneses novads, Ķekavas novads, Kocēnu novads, Rīga, Liepāja, Pļaviņu novads, Vietalvas pagasts.

Attēls 4. BSAC bērnu sadalījums pa pašvaldībām, no kurām tie iestājušies BSAC.

Pirms nonākšanas BSAC lielākā daļa bērnu ir dzīvojuši ģimeniskā aprūpes formā – 12 bērni dzīvojuši bioloģiskajās, divi bērni audžuģimenēs un trīs bērni aizbildnībā, no kurām dažādu iemeslu dēļ ir izņemti. Četri bērni uz BSAC ir pārcelti no citas aprūpes iestādes. Iemesli bērnu nonākšanai BSAC galvenokārt ir alkohola pārmērīga lietošana ģimenē un nespēja parūpēties par bērnu, nenodrošinot bērna vajadzības. Viens bērns ir palicis bez vecāku aprūpes vecāku veselības stāvokļa dēļ, t.sk. invaliditātes dēļ. Seši bērni centrā ir ievietoti nesen, 13 bērniem uzturēšanās ilgums BSAC ir līdz diviem gadiem un divi bērni centrā uzturas ilgāk par pieciem gadiem. Abi bērni, kas institūcijā uzturas vairāk nekā piecus gadus, apgūst speciālo pamatizglītības programmu.

Lielākajai daļai - 14 bērniem - **kontakts ar vecākiem ir minimāls** – tas ir rets, vienpusējs no bērna puses, vai nav vispār, kas bērniem samazina iespēju atgriezties ģimenē pie bioloģiskajiem vecākiem. Septiņiem bērniem ir ciešs kontakts ar māti. Brāļiem un māsām, īpaši, ja visi dzīvo iestādē kopā, kontakts tiek uzturēts ciešs. Pieciem bērniem ir ciešs kontakts ar vecvecākiem, tie visi ir bērni, kas aprūpes iestādē uzturas mazāk kā gadu.

Sešpadsmit bērni apgūst vispārējo pirmsskolas, pamata vai vidējās izglītības programmu, kas veicina bērnu integrēšanos sabiedrībā, jo, ikdienu pavadot ārpus aprūpes centra vai citas institūcijas telpām, kopā ar bērniem no citām ģimenēm, viņi attīsta sociālās prasmes, kuru trūkums nereti ir par iemeslu tam, ka bērns un audžuģimene nespēj atrast kopīgu valodu. Bērns, kam ir seši mēneši, pirmsskolas izglītības iestādi neapmeklē. Četri bērni iegūst izglītību speciālās izglītības programmās.

Bērnu skaita izmaiņas BSAC

Pēdējo trīs gadu laikā (2014.-2016.) uz ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumiem uzņemti vidēji 28 bērni gadā, bet izstājušies – vidēji 25 bērni gadā. Lielākā daļa bērnu BSAC uzņemti no ģimenēm. Viena trešā daļa bērnu (25 no visiem 75 bērniem, kuri trīs gadu laikā ir izstājušies), kas iestādi ir atstājuši, ir atgriezušies ģimenēs. 2014. gadā desmit bērni izstājušies no BSAC, pārejot uz ģimenisku aprūpes formu – tikuši adoptēti un nonākuši aizbildnībā. 2015. un 2016. gadā šāda situācija vairs nav vērojama – adopcijā un aizbildniecībā nav nokļuvis nevienš bērns. **Vidējais klientu uzturēšanās ilgums** iestādē ir līdz vienam gadam bērniem vecumā no līdz septiņu gadu vecumam. Bērniem vecumā no septiņi līdz 18 gadi uzturēšanās ilgums BSAC vidēji ir līdz diviem gadiem.

	2014	2015	2016
Uzņemti	26	28	29
<i>no citām sociālās aprūpes institūcijām</i>	15	1	1
<i>no ģimenes</i>	7	23	28
<i>no aizbildnības</i>	3	2	
<i>no audžuģimenēm</i>	1	2	
Izstājušies	31	25	19
<i>atgriežoties pie vecākiem</i>	8	9	8
<i>nonākot audžuģimenē</i>		3	1
<i>adoptēti</i>	7		
<i>nonākot aizbildnībā</i>	3		
<i>uzsākot patstāvīgu dzīvi</i>	9	5	6
<i>pārvietojot uz citām aprūpes iestādēm</i>	4	8	4

Tabula 3. BSAC klientu skaita izmaiņas un to iemesli 2014.-2016. gadā.

2.6. BSAC personāls

Šajā nodaļā raksturots BSAC personāls, sniedzot informāciju par darbinieku dzimumu, vecuma un dzīvesvietas rādītājiem, darba stāžu, ieņemamo profesiju - amatu, kā arī izglītību. Nodaļā izklāstīti darbinieku tālākās nodarbinātības plāni – lai noskaidrotu gatavību strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālo pakalpojumu sniegšanā iestādes reorganizācijas gadījumā. Kā informācijas avots izmantota iestādes sniegtā informācija un veiktās darbinieku aptaujas rezultāti.

Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centrā „Dzeguzīte” uz 2016. gada 6.decembri **kopskaitā strādā 22 darbinieki**, no kuriem aprūpē un rehabilitācijā iesaistītais personāls ir 12 (kas veido 55% no darbinieku kopskaita), saimnieciski tehniskais personāls ir septiņi (kas veido 32% no darbinieku kopskaita), administratīvais personāls ir divi (kas veido 9% no darbinieku kopskaita) un viens vadītājs (kas veido 4% no darbinieku kopskaita). Iestādes vadītāja ir Lāsma Ruža-Riekstiņa.

Kopējais BSAC bērnu skaits ir 21 bērns. Uz vienu bērnu iestādē ir 1,05 darbinieki, no kuriem **aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki uz vienu bērnu ir 0,57**. Salīdzinot ar vidējo rādītāju starp visām astoņām ZPR esošajām bērnu aprūpes iestādēm (t.sk. SOS un “Centrs Elizabete”), secināms, ka BSAC gadījumā darbinieku skaits vidēji uz vienu bērnu ir ļoti tuvs ZPR vidējam rādītājam (1,05). ZPR vidējais rādītājs ir 0,99. Aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku skaits uz vienu bērnu BSAC gadījumā ir 0,57, kas ir zemāks nekā vidēji ZPR (0,67).

	iestāde 1	iestāde 2	iestāde 3	BSAC	iestāde 4	iestāde 5	iestāde 6	iestāde 7	ZPR vid.
Darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,92	0,95	1,26	1,05	0,60	0,81	1,72	0,63	0,99
Aprūpes darbinieku skaits uz vienu bērnu	0,65	0,58	0,95	0,57	0,47	0,44	1,17	0,51	0,67

Tabula 4. Darbinieku skaits uz vienu bērnu ZPR esošajās iestādēs (pēc reģistrētā bērnu skaita)

Turpinājumā īsumā raksturota darbinieku izglītība, dzīvesvieta, darba stāžs u.c. raksturojoši rādītāji, pamatojoties uz veiktās aptaujas rezultātiem. **Aptaujā kopskaitā piedalījās 21 no 22 iestādē esošajiem darbiniekiem, tāpēc tālāk norādītā informācija attiecināma uz aptaujātajām personām.** Pilnu aptaujas rezultātu analīzi skatīt 2.pielikumā:

- No aptaujātajiem BSAC darbiniekiem absolūts vairākums ir sievietes (19) un divi – vīrieši. Līdzīgi kā citās ZPR bērnu aprūpes iestādēs, vīrieši šajā jomā ir nodarbināti skaitliski mazāk nekā sievietes. BSAC tie ir vidēji 10%, kamēr vidēji ZPR astoņās bērnu aprūpes iestādēs vīriešu īpatsvars ir nedaudz lielāks (14%). Tas iezīmē kopumā valstī novērojamo problēmu, ka vīriešu šajā nodarbinātības jomā trūkst, kas savukārt ir būtiski, lai bērnu aprūpes modeli veidotu iespējami tuvāku tam, kāds tas būtu ģimenē - kur aprūpi sniedz gan māte, gan tēvs.
- Darbinieki ir vecumā no 23 līdz 63 gadiem. Darbinieku vidējais vecums ir 44,5 gadi, kas ir nedaudz zemāks nekā ZPR vidējais darbinieku vecums (46,3 gadi).
- Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa iestādes darbinieku dzīvo Kokneses novadā (15), kas nozīmē, ka ikdienā mērojamais attālums uz darbavietu ir relatīvi neliels. Divi darbinieki ir deklarēti un dzīvo Madonas novadā, viens - Rīgā, viens Aizkraukles novadā, viens Ciblas novadā, viens Ērgļu novadā. Ikdienā mērojamais attālums līdz darbavietai 11 darbinieku gadījumā ir līdz

trīs km (ieskaitot), divu darbinieku ikdienā mērojamais attālums ir trīs līdz 15 km, vēl piecu darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums uz darbavietu ir 15-30 km un tikai trīs darbinieki mēro attālumu vairāk nekā 30 km (daži no tiem – pat vairāk nekā 100 km). BSAC reorganizācijas gadījumā uz darba vietu mērojamais attālums darbiniekiem būtiski nemainītos, jo jauno BSAC infrastruktūru plānots attīstīt turpat Iršos (skatīt 3.1. nodaļu).

- BSAC darbinieki lielākoties ir nodarbināti vienā amatā/profesijā, bet divos gadījumos darbinieki apvieno vairākus amatus (tehniskais personāls). BSAC visvairāk pārstāvēts ir aprūpē iesaistītais personāls: audzinātājs (4) un aprūpētājs (3). BSAC ir divi saimniecības vadītāji un pavāri. Bez vadītāja BSAC ir nodarbināti arī šādu profesiju pārstāvji – sētnieks, namu apsaimniekotājs, galdnieks, psihologs, sociālais darbinieks, sociālais aprūpētājs, lietvedis, grāmatvedis, būvelektriķis, medicīnas māsa – ārsta palīgs, pavāra palīgs, veļas mazgāšanas operatore (katrā viens).
- Sešpadsmit iestādes darbiniekiem darbs iestādē ir vienīgā darbavieta. Pieci darbinieki darbu iestādē apvieno ar darbu citviet, – diviem no viņiem darbs BSAC ir viņu pamata darbavieta un trijiem – papildu darbavieta. Tātad 76% darbinieku BSAC ir vienīgā darbavieta. Tas ir līdzīgs rādītājs kā vidēji ZPR (80%).
- Darba stāžs BSAC darbiniekiem ir visai atšķirīgs – līdz pieciem gadiem BSAC strādā 12 personas, piecus līdz desmit gadus BSAC strādā trīs personas un desmit līdz 26 gadus BSAC strādā sešas personas. Kopējais darba stāžs darbā ar bērniem darbiniekiem vidēji ir ilgāks nekā darba stāžs BSAC, kas nozīmē to, ka darbiniekiem iepriekš bijusi cita darbavieta šajā jomā.
- Pēc iegūtās izglītības augstāko izglītību ieguvuši septiņi darbinieki (strādā aprūpē, administrācijā un vadībā). Divpadsmit darbinieki ir ieguvuši profesionālo vidējo izglītību (lielā daļā gadījumu strādā aprūpes jomā, kā arī saimnieciski-tehnisko jautājumu risināšanā). Vispārējo vidējo izglītību kā augstāko iegūto norādījuši divi darbinieki (strādā aprūpes jomā, kā arī saimnieciski-tehnisko jautājumu risināšanā). Vienīgais darbinieks, kas ir norādījis profesiju – sociālais aprūpētājs, pašreiz ir ar iegūtu vispārējo vidējo izglītību un sociālo aprūpi pašlaik apgūst augstākajā izglītībā.

Darbinieku ar augstāko izglītību īpatsvars BSAC veido 32% (salīdzinājumam ZPR vidēji - 54%).

- Vairākums darbinieku (16 no 21) ir izgājuši kvalifikāciju paaugstinošus kursus un apmācības (kas ir līdzvērtīgs rādītājs (75%) rādītājs ZPR vid. rādītājam (76%). Vairākkārt minētas tādas apmācību tēmas, kā “bērnu tiesību aizsardzība”, “aprūpe”, “uzvedības traucējumi pusaudžu vecumā” un “ugunsdrošība”.

No 11 aprūpē iesaistītajiem darbiniekiem deviņi ir norādījuši, ka viņiem ir profesionālo pilnveidi, kvalifikācijas paaugstināšanu apliecināši dokumenti. Arī aprūpē un rehabilitācijā iesaistīto darbinieku, kuriem ir apgūti papildus kursi, īpatsvars (82%) ir līdzīgs ZPR vidējam rādītājam – 81%.

Ņemot vērā, ka iestādē ir plānota bērnu aprūpes modeļa reorganizācija, kā rezultātā var mainīties pieprasījums pēc speciālistiem dažādās profesiju grupās, kā arī novadā perspektīvā tiek domāts par dažādu pakalpojumu attīstību (skatīt informāciju pie kopsavilkum), **aptaujā tika pētīta darbinieku gatavība strādāt ar citām mērķa grupām.** Turpinājumā iegūto atbilžu īss apkopojums.

- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 13 no 21 iestādes darbinieka, pieci nevēlētos un trīs nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos septiņi, nevēlētos divi un nezina viens.

- Ar bērniem ar FT strādāt vēlētos seši iestādes darbinieki, desmit nevēlētos un pieci darbinieki pašlaik nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos četri un nevēlētos seši.
- Ar pilngadīgām personām ar GRT vēlētos strādāt divi iestādes darbinieki, 16 nevēlētos strādāt un trīs šobrīd vēl nezina, vai vēlētos strādāt. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie nevēlētos deviņi un nezina viens.
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt seši iestādes darbinieki, 11 nevēlētos un četri darbinieki šobrīd nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos viens, nevēlētos astoņi un nezina viens.
- Attiecībā uz iespējamo nodarbinātību citā jomā un profesijā – no iestādē strādājošā 21 darbinieka citā jomā būtu gatavi un vēlētos strādāt pieci iestādes darbinieki, četri nevēlētos un 12 darbiniekiem šobrīd ir grūti pateikt. Tie pieci darbinieki, kas ir norādījuši gatavību strādāt citā jomā, kā iespējamās jomas norāda grāmatvedību, administrāciju (administrators), pirmsskolas izglītības iestādi un psihologa konsultācijas. Darbinieki arī vienlaikus norāda, ka ir problemātiski atrast sev darbu vēlamajā jomā.

Nemot vērā, ka reorganizācijas ietvaros tiks attīstīta jauna pakalpojuma forma, kā arī pastāv iespēja, ka daļa darbinieku var turpināt darbu ar citu mērķa grupu, tika pētīts, kāda veida apmācības darbiniekiem būtu nepieciešamas darbā ar noteiktām mērķgrupām. Šī informācija apkopota 3.pielikumā.

Kopumā var secināt, ka darbinieki ir vislabprātāk turpinātu darbu ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, savukārt strādāt ar pārējām mērķa grupām darbinieki ir salīdzinoši mazāk gatavi, īpaši ar pilngadīgām personām ar GRT. Iespējams, šādi tālākās nodarbinātības plāni darbiniekiem ir tāpēc, ka pārējās mērķa grupas iestādes darbiniekiem ir salīdzinoši svešas. Interesanti, ka salīdzinoši liela daļa darbinieku nav pārliecināti, vai viņi vēlētos turpināt darbu ar esošo mērķagrupu – ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Iespējams, tas skaidrojams ar to, ka darbiniekus pagaidām mulsina jaunā aprūpes forma. Tomēr arī nākotnē ĢKC “Dzeguzīte” ir plānots turpināt krīzes centra darbību un sniegt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu bērniem, tikai mainot aprūpes formu, kas nozīmē, ka darba specifika nākotnē iestādes darbiniekiem netiks būtiski mainīta.

2.7. BSAC ēkas infrastruktūra un piederība

Šajā apakšnodaļā sniegta informācija par BSAC infrastruktūras tehnisko stāvokli, kas noteikts, veicot tehnisko apsekošanu – ēku vispārēju novērtēšanu. Apakšnodaļā raksturotas divas BSAC ēkas, kurās šobrīd tiek sniegts bērnu aprūpes pakalpojums - Ģimenes krīzes centrs „Dzeguzīte” (Iršos) un Jauniešu māja Madaras-9 (Iršos). Ēku vispārējai novērtēšanai tika veikts ēku tehniskais apsekojums, tika novērtēts arī iekštelpu un inženierkomunikāciju tehniskais stāvoklis.

2.7.1 Ģimenes krīzes centrs „Dzeguzīte”

Ģimenes krīzes centrs „Dzeguzīte” atrodas Kokneses novada Domes īpašumā. Ēku kopējā platība ir 327,3 m². Ēkai ir divi stāvi, teritoriju apņem zāliens un lapu kolu alejas. Ēkas vispārējai novērtēšanai tika veikts ēkas pamatu apsekojums, tika novērtēts arī iekštelpu un inženierkomunikāciju tehniskais stāvoklis.

Kopumā ĢKC ēka ir apmierinošā tehniskā stāvoklī. Ēkas **ārsienas** ir apmierinošā tehniskā stāvoklī, tās ir siltinātas, taču netiek aizsargātas pret mitruma ietekmi, kā arī fasādes apdares tehniskais stāvoklis

vērtējams kā neapmierinošs, jo fasādes siltumizolācijas darbi nav veikti atbilstoši "ETAG 004 – “Eiropas tehniskā apstiprinājuma pamatnostādne ārējās siltumizolācijas sistēmām ar apmetumu”. **Vecā jumta konstrukcija** nav veidota ar iekšējo lietus ūdens novades sistēmu, tā tehniskais stāvoklis ir neapmierinošs, **jaunizbūvētā jumta** nesošo konstrukciju tehniskais stāvoklis vērtējams kā apmierinošs.

Attiecībā uz **iekštelpu tehnisko stāvokli** – iekštelpu sienu apdare atrodas apmierinošā tehniskajā stāvoklī, savukārt kāpņu telpas ir neapmierinošā tehniskajā stāvoklī, tās nav aprīkotas ar pacelājiem personām ar pārvietošanās grūtībām. Avārijas izejas kāpnes no 2.stāva pie ēkas Z puses gala sienas ir tehniski neatbilstošas bērnu evakuācijai, pakāpieni ir deformēti.

Inženierkomunikācijas ēkā funkcionē pilnībā, to tehniskais stāvoklis ir apmierinošs. **Iekšējās ūdensvada, kanalizācijas un apkures sistēma** ir darbspējīgas, iekārtas un ietaises atbilst standartiem. Ārējās kanalizācijas sistēma nav darbspējīga. Zibensaizsardzība nav ierīkota.

Ēkas tehnisko rādītāju un ar tiem saistīto citu ekspluatācijas rādītāju stāvokļa pasliktināšanās pakāpe noteiktā laika momentā attiecībā pret jaunu būvi dabas, klimatisko un laika faktoru ietekmē, kā arī cilvēku darbības vai bezdarbības dēļ BSAC ēkas nolietojums vērtējams ~ 10 - 15% robežās. Noteiktais lielums (procentos) pamatojams ar faktu, ka ēka kopumā atbilst Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumu Nr.339 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 002-15 "Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika" prasībām, fasādes apdares tehniskais stāvoklis vērtējams kā neapmierinošs, nav ierīkota zibensaizsardzības sistēma.

2.7.2 Jauniešu māja „Madaras-9”

Ģimenes krīzes centra Jauniešu māja „Madaras – 9” atrodas Kokneses novada Domes īpašumā. Ēkai ir trīs stāvi. Ēkas vispārējai novērtēšanai tika veikts iekštelpu un inženierkomunikāciju tehniskais stāvoklis.

ĢKC „Madaras – 9” ēkas galveno nesošo konstrukciju tehniskais stāvoklis tiek novērtēts tehniski apmierinošā stāvoklī. Attiecībā uz iekštelpu tehnisko stāvokli – kāpņu telpas ir neapmierinošā tehniskajā stāvoklī.

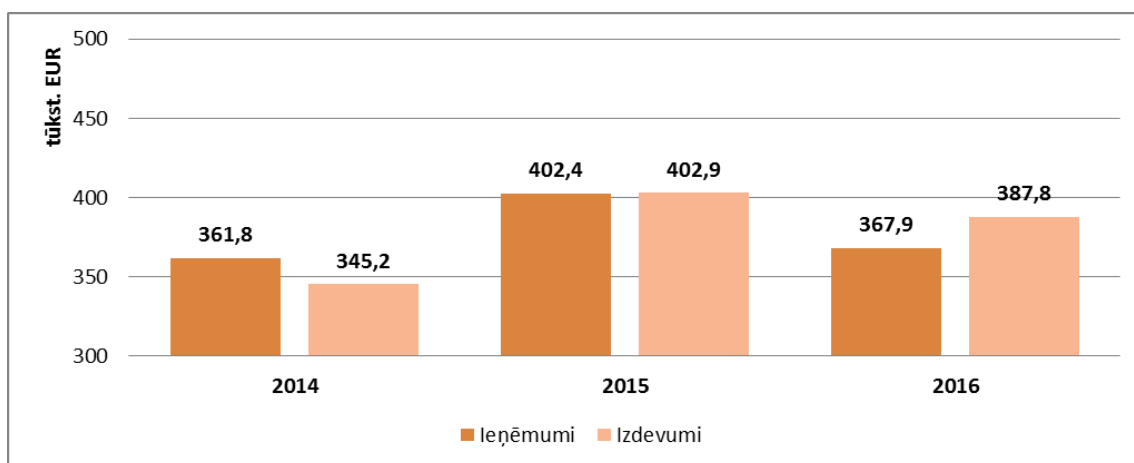
Ēkas tehnisko rādītāju un ar tiem saistīto citu ekspluatācijas rādītāju stāvokļa pasliktināšanās pakāpe noteiktā laika momentā attiecībā pret jaunu būvi dabas, klimatisko un laika faktoru ietekmē, kā arī cilvēku darbības vai bezdarbības dēļ SAC ēkas nolietojums vērtējams 40% robežās; kāpņu margas nolietojušās par 90%. Noteiktais lielums (procentos) pamatojams ar faktu, ka ēka kopumā neatbilst Ministru kabineta 2015.gada 30.jūnija noteikumu Nr.339 Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 002-15 "Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika" prasībām.

Nepieciešamie pasākumi ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošanai ir kompleksa mājas atjaunošana - plastmasas rāmju logu funkcionālās efektivitātes pārbaude to zemās kvalitātes dēļ, iespējama nepieciešamība tos nomainīt ar divu vai trīs stiklu pakešu logiem, fasāžu siltināšana, vēdkanālu tehniskā stāvokļa pārbaude un to iztīrīšana, esošās apkures sistēmas pilnīga nomaiņa un jaunas ierīkošana ar t.s. apakšējo (horizontālo) sadali un sildelementu aprīkošanu ar regulējamajiem termoregulatoriem, vēlama rekuperācijas ierīkošana.

2.8. Iestādes budžets

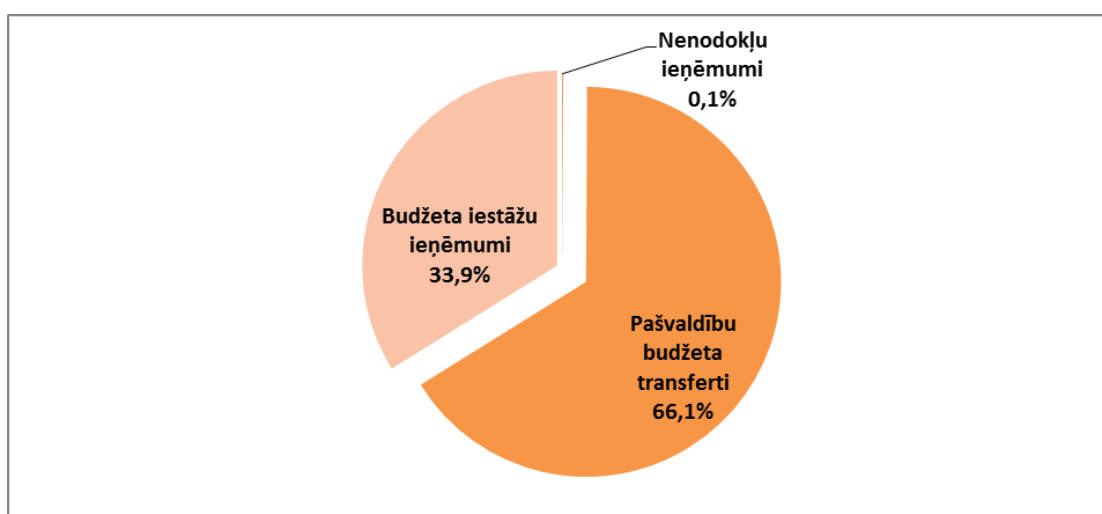
Šajā nodaļā sniegta informācija par Ģimenes krīzes centra „Dzeguzīte” budžetu periodā no 2014.gada līdz 2016.gadam, norādot ieņēmumu un izdevumu apjomu, tā dinamiku pa gadiem un struktūru sadalījumā pa lielākajām tāmes pozīcijām. Informācija sniegta, pamatojoties uz iestādes grāmatvedības sniegtajiem datiem un budžeta izpildes tāmēm.

Turpinājumā ir apkopota informācija par iestādes **kopējā budžeta izpildi, kurā ietverta gan bērnu nodaļa, gan pilngadīgo personu nodaļa**, jo nav atsevišķu datu par bērnu nodaļu. 2016.gadā iestādes ieņēmumi bija 367 894 EUR, un laikā no 2014.gada līdz 2016.gadam ieņēmumi pieauguši par 2%. Savukārt izdevumi 2016.gadā bija 387 794 EUR, un to pieaugums šajā pašā laika periodā bijis 12%. Pēdējo trīs gadu laikā vērojama mainīga ieņēmumu un izdevumu attiecība, tomēr 2016.gadā izdevumi pārsniedz ieņēmumus (par 19 900 EUR), jo šajā gadā samazinājušies ieņēmumi no citām pašvaldībām (skat. turpinājumā).

Attēls 5. ĢKC „Dzeguzīte” budžeta ieņēmumu un izdevumu dinamika 2014.-2016.gadā, tūkst. EUR.

ĢKC „Dzeguzīte” **budžeta ieņēmumus** 2016.gadā veido pašvaldību budžeta transferti, budžeta iestādes ieņēmumi un pavisam nelielu daļu – nenodokļu ieņēmumi (skat 6.attēlu).

Attēls 6. ĢKC „Dzeguzīte” budžeta ieņēmumu struktūra 2016.gadā, %.

Pašvaldību budžeta transferti lielākoties ir ieņēmumi no citām pašvaldībām par tajās deklarētajiem iedzīvotājiem, kas uzturas ĢKC „Dzeguzīte”. Šo ieņēmumu apjoms pa gadiem ir mainīgs, kā arī mainās

sadalījums starp ieņēmumiem par citu pašvaldību bērniem un pensionāriem, kas uzturas iestādē. Mainība skaidrojama gan ar personu skaita izmaiņām, gan ar izmaiņām pakalpojumu iepirkšanas kārtībā. Tā, piemēram, 2016.gadā šie ieņēmumi bija 139 417 EUR, kas ir par 31% mazāk nekā 2015.gadā. Pārējā šīs pozīcijas ieņēmumu daļa ir pašvaldības dotācija. Budžeta iestādes ieņēmumi savukārt ir ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas ĢKC „Dzeguzīte” pēdējo trīs gadu laikā galvenokārt bijuši ieņēmumi par pilngadīgo personu (personu ar funkcionāliem traucējumiem (turpmāk – FT), kā arī pensijas vecuma personu) uzturēšanos sociālās aprūpes iestādē (lielākā daļa), kā arī ieņēmumi no nomas maksas un par izglītības pakalpojumiem.

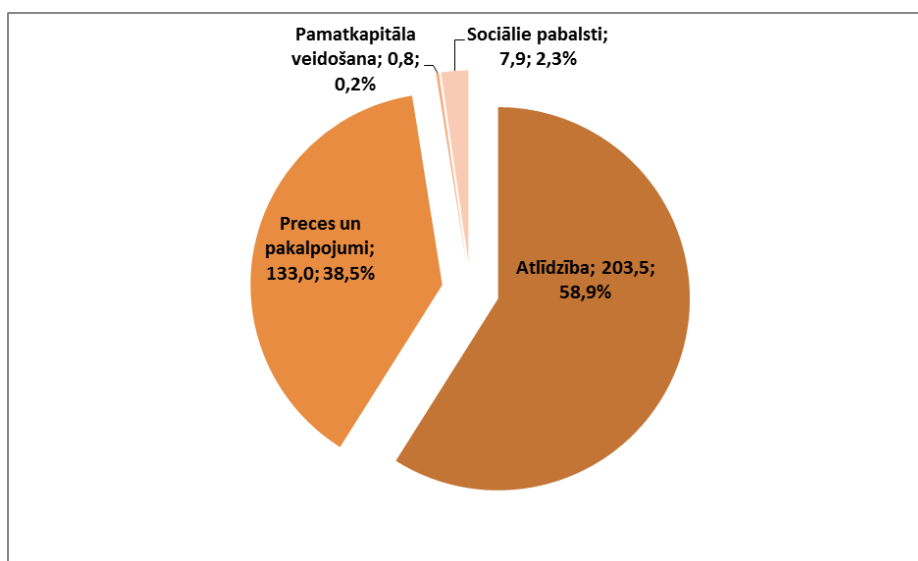
Tabulā 5. attēloti ĢKC „Dzeguzīte” ieņēmumi (kopā – bērnu nodaļa un pilngadīgo personu nodaļa) un to izmaiņas pēdējo trīs gadu laikā.

Gads	2014	2015	2016
Ieņēmumi	361 773	402 356	367 894
Nenodokļu ieņēmumi	361	235	283
Pašvaldību budžeta transferti	298 341	292 205	243 042
<i>t.sk. Pašvaldību saņemtie transferti no citām pašvaldībām</i>	<i>213 881</i>	<i>202 944</i>	<i>139 417</i>
<i>t.sk. Pašvaldību iestāžu saņemtie transferti no augstākas iestādes</i>	<i>84 460</i>	<i>96 530</i>	<i>103 625</i>
Budžeta iestāžu ieņēmumi	63 071	102 646	124 569
<i>t.sk. Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi</i>	<i>63 071</i>	<i>102 646</i>	<i>124 569</i>

Tabula 5. ĢKC „Dzeguzīte” ieņēmumu struktūra un dinamika 2014.-2016.gadā, EUR.

ĢKC „Dzeguzīte” saņem arī **ziedojumus**, un to apjoms 2014.gadā bija 172 EUR, 2015.gadā – 358 EUR un 2016.gadā – 1687 EUR. Lielākā ziedojumu daļa ir saņemta no juridiskām personām, un tie galvenokārt tiek izlietoti izdevumu par transporta pakalpojumiem segšanai.

Iestādes budžeta **izdevumu** struktūra 2016.gadā attēlota attēlā 7. Lielāko izdevumu daļu veido atlīdzība iestādes darbiniekiem un izdevumi par precēm un pakalpojumiem.

Attēls 7. ĢKC „Dzeguzīte” budžeta izdevumu struktūra 2016.gadā, tūkst. EUR un %.

Izdevumi par precēm un pakalpojumiem iedalās vairākās pozīcijās, no kurām lielāko daļu 2016.gadā veidoja izdevumi krājumu, materiālu, energoresursu, preču, biroja preču un inventāra iegādei (74 917 EUR jeb 56% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem). Lielāko daļu no izdevumiem krājumu un materiālu iegādei 2016.gadā veidoja izdevumi valsts un pašvaldību aprūpē un apgādē esošo personu uzturēšanai – 50 595 EUR apmērā jeb 67% no izdevumiem krājumu un materiālu iegādei. Lielākais īpatsvars no personu uzturēšanas izdevumiem ir ēdināšanas izdevumiem – 42 135 EUR jeb 83%. Salīdzinot ar 2015.gadu, izdevumi personu uzturēšanai samazinājušies par 12%, galvenokārt samazinoties izdevumiem mīkstā inventāra iegādei un uzturdevas kompensācijām naudā.

2016.gadā ĢKC „Dzeguzīte” bija salīdzinoši lielāki izdevumi par remontdarbiem (15 217 EUR jeb 11% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem), jo šajā gadā tika veikts sanitāro mezglu remonts. Īres un nomas izdevumi (galvenokārt transportlīdzekļu noma) 2016.gadā bija 8 321 EUR jeb 6% no izdevumiem par precēm un pakalpojumiem), un šie izdevumi pēdējo trīs gadu laikā ir pieauguši par 41%.

No izdevumiem par komunālajiem pakalpojumiem (kas 2016.gadā ir otra lielākā pozīcija starp izdevumiem par precēm un pakalpojumiem jeb 22% no šiem izdevumiem) lielāko daļu veido izdevumi par apkuri (13 433 EUR jeb 46% no komunālo pakalpojumu izdevumiem), kam seko izdevumi par elektroenerģiju (12 210 EUR jeb 42%), kā arī izdevumi par ūdeni un kanalizāciju (3 155 EUR jeb 11%). Šo izdevumu apjoms ir bijis nedaudz mainīgs pēdējo trīs gadu laikā. Izdevumu par komunālajiem pakalpojumiem struktūra un izmaiņas detalizētāk attēlotas tabulā 6.

3.

4.	Gads	2014	2015	2016
5.	Izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem	28 354	30 395	29 338
6.	<i>t.sk. Izdevumi par apkuri</i>	<i>12 675</i>	<i>13 000</i>	<i>13 433</i>
7.	<i>t.sk. Izdevumi par ūdeni un kanalizāciju</i>	<i>2 960</i>	<i>3 066</i>	<i>3 115</i>
	<i>t.sk. Izdevumi par elektroenerģiju</i>	<i>12 353</i>	<i>13 750</i>	<i>12 210</i>
	<i>t.sk. Izdevumi par atkritumu izvešanu</i>	<i>366</i>	<i>579</i>	<i>580</i>

Tabula 6. ĢKC „Dzeguzīte” izdevumu par komunālajiem pakalpojumiem struktūra un dinamika 2014.-2016.gadā, EUR.

3. Reorganizācijas risinājumi un tiem nepieciešamais finansējums

Nodaļas pirmajā apakšnodaļā ietverta informācija par iestādes vīziju attiecībā uz turpmāko bērnu aprūpi reorganizācijas gadījumā, t.sk. norādot, kādā formā un kur aprūpe tiks organizēta un kāds varētu būt indikatīvais aprūpes modelis un nepieciešamās investīcijas. Nodaļas otrajā apakšnodaļā ir raksturota attīstības iecere attiecībā uz pakalpojuma attīstību esošajā BSAC ēkā. Trešajā apakšnodaļā ir apkopota informācija par sociālo pakalpojumu attīstības iecerēm citviet novadā. Ceturtajā apakšnodaļā sniegti priekšlikumi attīstības iecerēm nepieciešamā finansējuma piesaistei. Pēdējā nodaļā sniegts indikatīvs projekta īstenošanas aktivitāšu plāns.

3.1. Reorganizācijas risinājums turpmākai bērnu aprūpei

Šajā apakšnodaļā ietverta informācija par reorganizācijas risinājumu bērnu aprūpei nākotnē, raksturojot identificētos risinājumus pakalpojuma pietuvināšanai ģimeniskās vides modelim – organizējot aprūpi jaunā formā. Apakšnodaļā pie identificētajiem risinājumiem sniegtas indikatīvas izmaksu aplēses nepieciešamajiem infrastruktūras pielāgojumiem jaunā aprūpes modeļa nodrošināšanai. Izmaksas ir indikatīvas - precīzus ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt BSAC sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.

Šobrīd ĢKC “Dzeguzīte” ir izvietots trīs ēkās, to veido:

- 1) Administrācijas ēka 136 m² platībā;
- 2) Jauniešu māja “Madaras-9” 71,6 m² platībā, kuras darbība tika uzsākta 2017. gada janvārī, pārceļot jauniešus no sociālās pansionāta telpām (kur viņiem domātā platība aizņēma 140 m²).
- 3) Divstāvu – centrālā ĢKC ēka, kurā 327,2 m² kopējā platībā tiek organizēta bez vecāku gādības palikušu bērnu aprūpe un sniegti ĢKC pakalpojumi.

Attiecībā uz iestādes reorganizāciju - iestāde un pašvaldība primāri ir norādījušas, ka vēlētos turpināt sniegt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem jau esošajā infrastruktūrā – divstāvu centrālajā ēkā Kokneses novada Iļšos. Kā iemeslus pakalpojuma saglabāšanai esošajās telpās iestāde un pašvaldība, pirmkārt, norāda infrastruktūras esamību – sakārtota un izveidota infrastruktūra, kur, veicot pielāgojumus, to būtu vēl vairāk iespējams pielāgot ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai.

Gadījumā, ja iestāde tiek reorganizēta, iesaistītās puses ir identificējušas **divas alternatīvas**:

1. alternatīva

Sākotnēji kā alternatīvu BSAC reorganizācijai iestāde un pašvaldība izskatīja iespēju pārvietot bērnus no divstāvu – centrālās ēkas uz dzīvokli (pārbūvējot – apvienojot kopā divus dzīvokļus) adresē “Dimanti-13”, kura platība ļautu nodrošināt aprūpi līdz sešiem bērniem. Esošā jauniešu māja tiktu saglabāta esošajā adresē – Madaras-9, kuras maksimālā kapacitāte dod iespēju aprūpi nodrošināt septiņiem jauniešiem.

Augstākminētā risinājuma gadījumā BSAC kopējā kapacitāte būtu 13 bērni (t.sk. septiņi bērni jauniešu mājā). Indikatīvais **aprūpē iesaistīto darbinieku skaits**, kas varētu būt nepieciešams pakalpojuma nodrošināšanai (pilna laika slodzēs), ņemot vērā iespējamu darbinieku pārejošu darbnespēju,

atvaļinājumu, apmācībās pavadāmo laiku, ir 11,9 aprūpē iesaistītie darbinieki. Jauniešu mājā tās būtu 4,2 slodzes, lai nodrošinātu diennakts aprūpi un pieskatīšanu. Bērnu grupā tie būtu 5,2 slodzes darbinieki, kuri nodrošinātu diennakts aprūpi, t.sk. viens darbinieks rezervē, ja kāds no aprūpētājiem atrodas darbnespējā, atvaļinājumā, apmācībās vai tml. Ņemot vērā, ka bērna aprūpes nodrošināšanai ir nepieciešami arī citi speciālisti, papildus indikatīvi varētu būt nepieciešami 2,5 aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki (sociālais darbinieks, psihologs un medmāsa uz pusslodzi), kuri nodrošinātu pakalpojumu abām grupām.

Administrācijas darbinieki – līdzīgi kā šobrīd (3) turpinātu darbu arī jaunajā bērnu aprūpes modelī nemainīgi. Attiecībā uz saimnieciski-tehnisko personālu – ņemot vērā pāreju uz dzīvokļiem, kā arī jaunā modeļa specifiku (daudzus darbus paveikt ģimenē – uzskot, gatavot ēst, u.c.), plāna izstrādātāji prognozē, ka saimnieciski tehniskā personāla skaits jaunajā aprūpes modelī varētu būt divi: saimniecības vadītājs un sētnieks-apkopējs (jo iestāde plāno saglabāt daļu no esošās divstāvu centrālās ēkas bērnu aprūpes vajadzībām – nodrošinot speciālistu konsultācijas, radošās darbnīcas u.c.).

		Šobrīd	1.ALT
PERSONĀLS	<i>personas</i>	22	16,9
Personāls bērnu aprūpei	<i>personas</i>	12	11,9
Administratīvais personāls	<i>personas</i>	3	3
Saimnieciski tehniskais personāls	<i>personas</i>	7	2
BĒRNU SKAITS	<i>personas</i>	21	13
Personāls uz vienu bērnu	<i>skaits</i>	1,05	1,3
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²</i>	534	287,2
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²/bērnu</i>	25,4	22,1

Tabula 4. Aprūpē esošo bērnu un personāla skaits 1.alternatīvas gadījumā (platība jaunajā alternatīvā noteikta bez esošās ēkas daļas, kurā plānots saglabāt radošās darbnīcas un speciālistu konsultācijas).

2. alternatīva

Uz pašreizējo brīdi kā prioritāte izvirzīta otra alternatīva - bērnus no divstāvu – centrālās ēkas pārvietot uz dzīvojamo māju “Laimdota”, Iršos, Kokneses novadā, kuras platība ļautu nodrošināt aprūpi līdz 24 bērniem. Arī šajā gadījumā, līdzīgi kā 1.alternatīvā, tiktu saglabāta esošā jauniešu māja (“Madaras”-9), kuras maksimālā kapacitāte dod iespēju aprūpi nodrošināt septiņiem jauniešiem.

Ņemot vērā, ka šī alternatīva izvirzīta par prioritāru – par to sniegta detalizētāka informācija.

Kopskaitā šī alternatīva paredz četru bērnu grupu izveidi. **Attiecībā uz jauniešu māju (Madaras-9)** – tiktu saglabāta iespēja sniegt aprūpi septiņiem bērniem – viena grupa. Mājā blakus dzīvokļos atrodas frizētava, veļas māja un vairāki Iršu iedzīvotāju apdzīvoti dzīvokļi. Uz 2017. gada 16. janvāri jauniešu mājā dzīvo septiņi jaunieši – četras meitenes un trīs zēni. Jauniešu mājas “Madaras-9” platība ir 71,6 m², tajā ir veikts kosmētiskais remonts, veikti ieguldījumi materiāltehniskajā aprīkojumā. Pēc tehniskā apsekojuma ēkai rekomendējama vides pieejamības uzlabošana, kāpņu telpas ārdurvju nomaiņa, logu nomaiņa, kāpņu telpas remonts, ēkas fasāžu siltināšana, vēdkanālu tehniskā stāvokļa pārbaude un to iztīrīšana, esošās apkures sistēmas pilnīga nomaiņa un jaunas ierīkošana. Uz aprēķinu brīdi tiek pieņemts, ka indikatīvā ieguldījumu summa minēto darbu izpildei būtu 600 EUR/m², kopskaitā veidojot 43 tūkst. EUR.

Attiecībā uz bērnu līdz 15 gadiem pārvietošanu, trīs bērnu aprūpes grupas tiktu izveidotas dzīvojamā divstāvu mājā “Laimdotas” Iršos, Kokneses novadā. Pēc Iršu pārvaldes sniegtās informācijas, ēkas platība ir 435 m². Ēka šobrīd ir privātpašums, tomēr nākotnē pašvaldība izskata iespēju to iegādāties. Īpašuma indikatīvā cena – 15 000 EUR. Lai ēkā attīstītu bērnu ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu, nepieciešama ēkas siltināšana un jumta nomaiņa, centrālās apkures ierīkošana, telpu ventilācijas sistēmas sakārtošana, elektrības inženierkomunikāciju atjaunošana, grīdas seguma maiņa, logu un durvju nomaiņa, kosmētiskais remonts. Indikatīvā ēkas kapacitāte būtu trīs grupas, katrā līdz astoņiem bērniem. Indikatīvais ieguldījumu apmērs lēšams 800 EUR apmērā uz vienu m², kas kopsummā veidotu 348 tūkst. EUR.

Ņemot vērā, ka šis nākotnes risinājums paredz bērnu aprūpes modeļa maiņu, lai padarītu to ģimeniskai videi pietuvinātāku, sagaidāms, ka mainīsies nepieciešamība pēc noteiktas jomas speciālistiem – darbiniekiem, jo mainīsies darba organizācija. Uz pašreizējo dokumenta redakciju šī plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka uz vienu bērnu grupu indikatīvi būtu nepieciešamas 4,2 pilna laika slodzes **bērnu aprūpē** iesaistīto darbinieku (sociālie aprūpētāji un aprūpētāji), jo tie nodrošinātu bērnu aprūpi 24 stundas diennaktī. Ņemot vērā, ka darbinieki mēdz būt prombūtnē (darbnespēja, atvaļinājums, apmācības u.c.), un ka regulāri ir nepieciešama palīdzība bērnu aprūpē, izvadāšanā pie ārsta, produktu iegādē u.c. jautājumos, aprūpes modelī uz četrām grupām būtu nepieciešams viens papildus aprūpes darbinieks - kas attiecīgi aizvietotu darbinieku prombūtnē, palīdzētu specifiskās situācijās, aizvestu un atvestu bērnu u.c., taču jāņem vērā, ka šis skaitlis ir indikatīvs un var tikt mainīts, atkarībā no bērnu grupu specifikas un vajadzībām.

Papildus, bērnu aprūpē un rehabilitācijā nepieciešams iesaistīt citus speciālistus, kā sociālo darbinieku, psihologu, medicīnas māsu (uz pusslodzi). Plāna izstrādātāji ir pieņēmuši, ka šie speciālisti varētu veikt darbu un būt kopīgi visām bērnu grupām – visi esot nodarbināti pilna laika slodzē, izņemot medmāsu, kura varētu būt nodarbināta pusslodzē, kopā veidojot 2,5 slodzes.

Indikatīvais aprūpē iesaistīto darbinieku skaits, kas varētu būt nepieciešams pakalpojuma nodrošināšanai (pilna laika slodzēs), ņemot vērā iespējamu darbinieku pārejošu darbnespēju, atvaļinājumu, apmācībās pavadāmo laiku, ir 20,3.

Administrācijas darbinieki, kas iestādē šobrīd ir trīs (vadītājs, grāmatvedis un lietvedis), turpinātu darbu arī jaunajā bērnu aprūpes modelī nemainīgi. Attiecībā uz **saimnieciski-tehnisko personālu** – ņemot vērā pāreju uz dzīvokļiem, kā arī jaunā modeļa specifiku (daudzus darbus paveikt ģimenē – uzkopt, gatavot ēst u.c.), plāna izstrādātāji prognozē, ka saimnieciski tehniskā personāla skaits jaunajā aprūpes modelī varētu būt divi: saimniecības vadītājs un sētnieks-apkopējs. Tas ir par piecām slodzēm mazāk, nekā esošajā aprūpes modelī, taču šo informāciju iestādei sadarbībā ar pašvaldību nepieciešams precizēt turpmākā darba gaitā.

		PIRMS	2. ALT
PERSONĀLS	<i>personas</i>	22	25,3
Personāls bērnu aprūpei	<i>personas</i>	12	20,3
Administratīvais personāls	<i>personas</i>	3	3
Saimnieciski tehniskais personāls	<i>personas</i>	7	2
BĒRNU SKAITS	<i>personas</i>	21	31
Personāls uz vienu bērnu	<i>skaitis</i>	1,05	0,82
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²</i>	534	724
Platība bērnu aprūpes pakalpojumiem	<i>m²/bērnu</i>	25	23

Tabula 8. Aprūpē esošo bērnu un personāla skaits, izmantojamā platība pirms un pēc projekta īstenošanas.

Papildus jānorāda, ka bērnu vajadzībām tiktu saglabāta daļa esošās divstāvu centrālās ēkas, lai sniegtu speciālistu konsultācijas un nodrošinātu radošās darbnīcas. Atlikušajā ēkas daļā saglabātos ĢKC pakalpojumi.

Otrajai alternatīvai tika apkopoti indikatīvi aprēķinu rezultāti par nepieciešamajām investīcijām un infrastruktūras uzturēšanas izmaksām bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai abu alternatīvu gadījumā. Aprēķinos ir apskatīti šādi projekta īstenošanas izmaksu rādītāji:

- Nepieciešamās sākotnējās investīcijas bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai;
- Infrastruktūras platības un to uzturēšanas izmaksu bērnu aprūpes nodrošināšanai salīdzinājums pirms un pēc projekta realizācijas;
- Darbaspēka atalgojuma izmaiņas pirms un pēc projekta realizācijas.

Analizētās infrastruktūras uzturēšanas izmaksas ietver šādas izmaksu pozīcijas:

- Izdevumi komunālajiem pakalpojumiem (apkure, elektroenerģija, ūdens un kanalizācijas izmaksas un citu komunālo pakalpojumu izmaksas);
- Izdevumi infrastruktūras uzturēšanai (kārtējie remontdarbi un uzturēšanas pakalpojumi un materiāli).
- Papildus apskatīti un salīdzināti personāla atalgojuma izdevumi bērnu aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai pirms un pēc projekta realizācijas. Ņemot vērā, ka uz šī plāna 1.redakcijas izstrādes brīdi jaunais bērnu aprūpes modelis iestādē vēl tiek izstrādāts (t.sk. precīzs personāla un slodžu sadalījums uz katru grupu), aprēķinos izmantotais nepieciešamais darbinieku skaits ir pieņemts indikatīvi un raksturots iepriekš šajā nodaļā.

Uzturēšanas izmaksu salīdzināšanai pirms un pēc projekta tiek izmantoti šādi pieņēmumi esošās situācijas raksturošanai:

- Esošās situācijas komunālo pakalpojumu izmaksas ir balstītas uz 2016. gada faktiskajiem izmaksu datiem;
- Esošās situācijas Infrastruktūras uzturēšanas un remonta izdevumi ir balstīti uz trīs pēdējo gadu vidējiem izmaksu datiem;
- Personāla izmaksas esošās situācijas raksturošanai ir balstītas uz 2016. gada datiem.

Pieņēmumi energoefektivitātei pašvaldības dzīvokļiem:

- Siltumenerģijas patēriņš – 200 kWh/m² gadā (atjaunotie dzīvokļi); siltumenerģijas tarifs – 43,5 EUR/MWh;
- Elektroenerģijas patēriņš - 50 kWh/m² gadā (atjaunotie dzīvokļi); elektroenerģijas tarifs 115 EUR/MWh;
- Infrastruktūras uzturēšanas un remontdarbu izmaksas – 6 EUR/m² gadā (atjaunotie dzīvokļi).
- Ūdens un kanalizācijas izdevumu, kā arī citi komunālo pakalpojumu izdevumi nākotnē ir prognozēti proporcionāli infrastruktūru izmantojošo personu skaitam pielietojot koeficientu 0,5 (pieņem, ka tikai puse no pārējiem komunālajiem pakalpojumiem pieaugs tieši proporcionāli personu skaitam).

Pieņēmumi personāla izmaksu prognozēšanai:

- Aprūpes personāla vidējā bruto algas likme – 3,80 EUR/h (164 h mēnesī);
- Saimnieciski tehniskā personāla vidējā bruto algas likme – 2,75 EUR/h (164 h mēnesī).

Attiecībā uz sākotnējām investīcijām infrastruktūrā alternatīva paredz 406 tūkst. EUR investīcijas bērnu aprūpes modeļa izveidei, no kurām lielāko daļu veidi ieguldījumi divstāvu mājā “Laimdotas”, t.sk. zemes iegādei. Bērnu aprūpes modeļa reorganizācijai būs iespējams pretendēt uz ERAF līdzfinansējumu līdz 85% apmērā (SAM 9.3.1. ietvaros).

INVESTĪCIJAS (2. ATLERNATĪVA)	EUR/m ²	m ²	EUR
Atjaunošanas izmaksas (Jauniešu māja)	600	71,6	43 000
Atjaunošanas izmaksas (“Laimdotas”)	800	435	348 000
Īpašuma iegāde (“Laimdotas”)	-	-	15 000
Kopā investīcijas	772	507	406 000

INVESTĪCIJAS BĒRNU APRŪPEI	bērnu	m ² /bērnu	EUR/bērnu
Investīciju izmaksas uz vienu bērnu	31	16	13 097

Attiecībā uz uzturēšanas izmaksām, ņemot vērā augstākminētos pieņēmumus, nākamajā tabulā ir atspoguļotas uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums situācijā pirms un pēc projekta. Rezultāti uzrāda, ka alternatīva ļaus būtiski samazināt infrastruktūras uzturēšanas izmaksas, bet personāla izmaksas bērnu aprūpes vajadzību nodrošināšanai pieaugs, kas skaidrojams ar prognozēto bērnu skaita pieaugumu. Tomēr dalījumā uz vienu aprūpē esošo bērnu izmaksas samazināsies abās pozīcijās. Uzturēšanas izmaksas uz vienu aprūpē esošo bērnu samazināsies par 61% un personāla izmaksas uz vienu aprūpē esošo bērnu par 14%.

IZMAKSAS	MĒRV.	ESOŠĀ	ALT.2	ALT.2, %
Uzturēšanas izmaksas	EUR/gadā	16 130	9 231	-43%
Personāla izmaksas	EUR/gadā	161 146	204 416	27%
Kopā	EUR/gadā	177 276	213 646	21%
Uzturēšanas izmaksas	EUR/bērnu	768	298	-61%
Personāla izmaksas	EUR/bērnu	7 674	6 594	-14%
Kopā	EUR/bērnu	8 442	6 892	-18%

Tabula 5. Uzturēšanas un personāla izmaksu salīdzinājums pirms un pēc projekta realizēšanas, EUR/gadā un EUR/bērnu.

3.2. Pakalpojumu attīstīšana esošajā ēkā un tai nepieciešamais finansējums

Šajā apakšnodaļā apskatīti iespējamie risinājumi esošās BSAC ēkas turpmākai izmantošanai pēc bērnu aprūpes modeļa reorganizācijas, ņemot vērā, ka bērnu aprūpe tiks organizēta citviet.

Plānots, ka pēc reorganizācijas esošajās ĢKC “Dzeguzīte” telpās Iršos nemainīgi tiks nodrošināta ĢKC darbība, turpinot nodrošināt **īslaicīgu sociālo aprūpi ģimenēm ar bērniem**. Pašlaik pēc Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu reģistra datiem Kokneses novadā un apkārtējos novados ĢKC “Dzeguzīte” un Ogres novada krīzes centrs “Laipas” ir vienīgie ģimenes krīzes centri, kas sniedz sociālās aprūpes pakalpojumu bērniem un māmiņām ar bērniem, kas nonākuši krīzes situācijā, līdz ar ko pieprasījums pēc šāda pakalpojuma arī nākotnē saglabāsies nemainīgs.

Iestāde un pašvaldība plāno ĢKC “Dzeguzīte” telpās turpināt organizēt radošās darbnīcas BSAC bērniem un sniegt speciālistu konsultācijas. Pēc tehniskā apsekojuma rezultātiem, ēka ir labā tehniskā stāvoklī. Ar pilnu tehnisko atzinumu var iepazīties reorganizācijas plāna pielikumā.

Attiecībā uz esošo ēku rekomendējams veikt divslīpu jumta konstrukcijas papildu nostiprināšanu ierīkot lietus ūdens novades caurules un drenāžu, veikt avārijas kāpņu atjaunošanu, apkures cauruļvadu siltināšanu u.c. Indikatīvais ieguldījumu apmērs lēšams 375 EUR apmērā uz vienu m², kas kopsummā veido 122,7 tūkst. EUR.

3.3. Citi attīstāmie pakalpojumi novadā

Šajā apakšnodaļā apskatīti risinājumi attiecībā uz citu sociālo pakalpojumu attīstību Kokneses novadā.

Pēc pašvaldības sniegtās informācijas, Kokneses novadā būtu nepieciešams attīstīt dienas aprūpes centru pilngadīgām personām ar GRT. Pamatojoties uz sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra datiem, apkārtējos novados dienas aprūpes centrs personām ar GRT ir pieejams vēl tikai Ogres novadā - Dienas centrs “Saime”.

Dienas aprūpes centrs tiktu izvietots Kokneses speciālās internātpamatskolas-attīstības centra pirmā stāva telpās 102 m² platībā. Pakalpojums jau reģistrēts sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā kā Kokneses internātpamatskolas – attīstības centra struktūrvienība „Dienas centrs”. Pēc Kokneses speciālās internātpamatskolas-attīstības centra sniegtās informācijas (provizoriskām aplēsēm) paredzams, ka centra pakalpojumus ikdienā varētu izmantot 10-12 klientu. Dienas aprūpes centrā paredzēts nodarbināt deviņus darbiniekus, t.sk. sociālo darbinieku, sociālo aprūpētāju, aprūpētāju, pedagogus-nodarbību vadītājus un grāmatvedi, taču šo informāciju vēl nepieciešams precizēt.

Indikatīvais finansējuma apmērs centra pielāgošanai pakalpojuma sniegšanai, pēc Kokneses internātpamatskolas – attīstības centra 2017. gada 2. janvāra sniegtās informācijas, pakalpojuma attīstībai būtu 18,9 tūkst. EUR. Dienas centra attīstībai indikatīvi nepieciešams iekārtot nodarbībām un atpūtai piemērotas telpas, iegādāt brīvā laika pavadīšanai, nodarbību organizēšanai un sadzīves prasmju apguvei nepieciešamās iekārtas un inventāru, biroja preces. Indikatīvie ieguldījumi uzskaitīti 10. tabulā.

Ieguldījumu vieta	Apraksts	Indikatīvais iestādes piedāvātais finansējuma apjoms	Finansējuma avoti
Dienas aprūpes centrs (Bormaņi, Kokneses pagasts) (kopējā platība – 102 m ²)	Paredzēts veikt kosmētisko remontu, lai nodrošinātu ugunsdrošības un higiēnas prasības.	Infrastrukturai: 2,9 tūkst. EUR	SAM 9.3.1.1.
	Plānota nodarbībām un atpūtai piemērotu telpu iekārtošana (mēbeles, apgaismes ķermeņi)		
	Lietderīga brīvā laika pavadīšanai nepieciešamo iekārtu (TV, dators u.c.) iegāde	Materiāltechniskajam aprīkojumam: 16,1 tūkst. EUR	
	Nodarbību organizēšanai un vadīšanai nepieciešamo iekārtu (klavieres, stelles u.c.) iegāde		
	Sadzīves prasmju apguvei nepieciešamo iekārtu un inventāra (virtuves trauki, saimnieciskie piederumi u.c.) iegāde		
	Darbības nodrošināšanai nepieciešamo iekārtu, inventāra un biroja preču (dators, printeris, mobilais telefons u.c.) iegāde		

Tabula 6. Plānoto citu sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstīšana pašvaldībā, to izmaksas un avoti.

Ņemot vērā, ka aprēķini par nepieciešamo ieguldījumu ir veikti pāris gadus iepriekš, tos nepieciešams precizēt, izstrādājot detalizētu izmaksu tāmi. Tāpat nepieciešams precizēt informāciju attiecībā uz pakalpojuma sniegšanā nepieciešamo personālu, kā arī nepieciešams apzināt pieprasījumu pēc šī pakalpojuma, t.sk. sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām.

Šī pakalpojuma attīstībai, pie nosacījuma, ja pakalpojuma attīstības iecere tiek iekļauta ZPR DI plānā, pastāv iespēja piesaistīt ERAF finansējumu līdz 85% apmērā (SAM 9.3.1. ietvaros). Tāpat ieceres attīstībai iespējams piesaistīt ETS līdzfinansējumu, kas paredzēts sociālās infrastruktūras attīstībai.

3.4. Reorganizācijas veikšanai nepieciešamā finansējuma avoti

Šajā nodaļā sniegta informācija par iepriekšējās nodaļās aplūkoto attīstības ieceru īstenošanai nepieciešamo ieguldījumu līdzfinansējuma iespējamajiem avotiem. Apakšnodaļā ietverta informācija gan par finansējuma piesaistes iespējām sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai, gan par iespējamajiem finansējuma avotiem sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

3.4.1. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai

Sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstībai ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

1.finansējuma avots – 9.3.1. specifiskā atbalsta mērķa “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” 9.3.1.1. pasākums “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai” (turpmāk – pasākums)³¹

Pasākuma mērķis ir sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība pašvaldībās.

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kuras no valsts finansētām ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām pāriet uz dzīvi sabiedrībā, kā arī pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kuras potenciāli var nonākt valsts ilgstošas aprūpes institūcijā un kurām ir noteikta smaga vai ļoti smaga invaliditāte (I vai II invaliditātes grupa);
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem ir noteikta invaliditāte un kuri dzīvo ģimenēs, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimenes;
- **ārpusģimenes aprūpē esoši bērni un jaunieši** līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot), kuri saņem valsts vai pašvaldības finansētus bērnu ilgstošas aprūpes institūciju pakalpojumus.

Projektu iesniedzēji var būt pašvaldības, vai to izveidotas iestādes, kas veic pašvaldības deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi. Pašvaldībām jābūt:

- plānošanas reģionu sadarbības partneriem 9.2.2.1. pasākuma ietvaros;
- iekļautām plānošanas reģionu DI plānos.

Projektu iesniegumu atlase noritēs no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 31. decembrim. Ja plānošanas reģionu Deinstitucionalizācijas plānus Labklājības ministrijas izveidotā Sociālo pakalpojumu attīstības padome apstiprina pirms 2018. gada 1. janvāra, projektu iesniegumu atlasī izsludina uzreiz pēc plānošanas reģionu Deinstitucionalizācijas plānu apstiprināšanas.

Kopējais plānotais finansējums	41 482 546 EUR
<i>tai skaitā ERAF finansējums</i>	<i>35 260 164 EUR</i>
<i>tai skaitā nacionālais publiskais līdzfinansējums (valsts budžeta finansējums un pašvaldību finansējums)</i>	<i>ne mazāk kā 6 222 382 EUR</i>
Finansējums 1.projektu atlases kārtai (nacionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām)	14 769 860 EUR
Finansējums 2.projektu atlases kārtai (reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldībām un pašvaldībām, kas nav nacionālās vai reģionālās nozīmes attīstības centru pašvaldības)	26 712 686 EUR
ERAF atbalsta intensitāte	ne vairāk kā 85%. Līdzfinansējums – no pašvaldību un valsts budžeta
Projektu īstenošanas laiks	līdz 2022. gada decembrim

Tabula 7. Informācija par 9.3.1.1. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

³¹ Ministru kabineta noteikumi Nr. 871 (Pasākuma pirmās un otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi un detalizētāka informācija) <http://likumi.lv/doc.php?id=287725>

Infrastrukturā izveidei indikatīvi plānotās vidējās izmaksas vienam klientam sadalījumā pa mērķa grupām ir šādas³²:

- 14 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kuras pamet VSAC;
- 12 000 EUR vienai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kas nenonāks VSAC;
- 21 300 EUR uz vienu bērnu, izveidojot ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu;
- 10 000 EUR uz vienu bērnu, veidojot „jauniešu māju”;
- 1603 EUR uz vienu bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, kuram nepieciešama īpaša kopšana, sociālās rehabilitācijas infrastruktūrai.

Projektu ietvaros atbalstāmas šādas darbības:

1. projekta īstenošanu pamatojošās dokumentācijas izstrāde (izņemot projekta iesnieguma izstrādi), kas nepārsniedz 10% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
2. jaunu būvju būvniecība, esošo būvju pārbūve vai atjaunošana (tai skaitā būvekspertīze, būvuzraudzība, autoruzraudzība – izmaksas attiecināmas līdz 10% no būvdarbu līguma summas) un teritorijas labiekārtošana; kā arī nekustamā īpašuma un zemes iegādes izmaksas, ja nepieciešams;
3. materiāli tehniskā nodrošinājuma iegāde;
4. projekta informācijas un publicitātes pasākumi, kas nepārsniedz 2% no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām;
5. projekta vadība un īstenošana.

Projekta īstenošanas pamatojošās dokumentācijas izstrādes izmaksas – attiecināmas **no 2017. gada 1.janvāra** (būvniecības jomas normatīvajos aktos noteiktās dokumentācijas izstrāde, ēkas energoefektivitātes novērtēšana, ja nepieciešams). Pārējās projekta izmaksas attiecināmas **no plānošanas reģionu DI plānu apstiprināšanas** Labklājības ministrijas izveidotajā Sociālo pakalpojumu attīstības padomē brīža.

Pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem	Ārpusģimenes aprūpē esoši bērni	Bērni ar funkcionāliem traucējumiem
<ul style="list-style-type: none"> • grupu mājas; • dienas aprūpes centri; • specializētās darbnīcas; • īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumu sniedzēji; • sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēji. 	<ul style="list-style-type: none"> • „jauniešu mājas”; • ģimeniskai videi pietuvināts aprūpes pakalpojums (līdz 8 bērniem grupā). 	<ul style="list-style-type: none"> • dienas aprūpes centri.

Tabula 8. Pasākuma ietvaros īstenojamās aktivitātes sadalījumā pa mērķa grupām.

9.3.1.1. pasākuma nosacījumi, kas jāņem vērā:

- ERAF ieguldījumu veikšana ir iespējama tikai **pēc plānošanas reģionu DI plānu izstrādāšanas** 9.2.2.1. pasākuma "Deinstitucionalizācija" ietvaros un to apstiprināšanas.

³² Labklājības ministrija. Rīcības plāns deinstitucionalizācijas īstenošanai 2015. - 2020.gadam (ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 22.03.2016) http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/4/ricplans_groz_22032016.pdf

- Atbalstāmi tikai tādi ieguldījumi pašvaldību pakalpojumu infrastruktūrā, **kuru nepieciešamība ir noteikta plānošanas reģionu DI plānos.**
- Pasākumā **netiks atbalstīti** ieguldījumi **ilgstošas aprūpes institūciju infrastruktūrā**, kā arī ieguldījumi privātajā infrastruktūrā.
- Atbalstāmi ir ieguldījumi **publiskajā infrastruktūrā** (ieguldījumi privātajā infrastruktūrā tiek pakļauti valsts atbalsta nosacījumiem). Finansējuma saņēmējs var pretendēt uz atbalsta saņemšanu, ja **infrastruktūra un nekustamais īpašums, kurā par projekta īstenošanai piešķirtajiem līdzekļiem tiks veikti ieguldījumi, ir finansējuma saņēmēja īpašumā vai citas publiskas personas īpašumā** (vai saņemtas faktiskā valdījuma tiesības vismaz uz pieciem gadiem).
- Pakalpojumu infrastruktūras izveidi un attīstību nodrošina **atbilstoši normatīvajam aktam par prasībām sociālo pakalpojumu sniedzējiem.**
- ERAF ieguldījumi **var tikt īstenoti paralēli ar ESF ieguldījumiem** pakalpojumu nodrošināšanā mērķa grupas personām.
- Projekta ietvaros **nav atbalstāma fosilo energoresursu tehnoloģiju** uzstādīšana.

2.finansējuma avots – ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020.gadam (turpmāk – ETS): Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programma (LV-LT) ³³

Programmas teritorija:

- Latvija: Kurzeme, Zemgale, Latgale;
- Lietuva: Klaipēdas, Telšu, Šauļu, Panevėžas, Utenas un Kauņas apriņķi.

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa iestādes, to izveidotās institūcijas;
- Plānošanas reģioni un to izveidotās iestādes;
- Nevalstiskās organizācijas;
- Sabiedriskajām līdzvērtīgas organizācijas.

Programmas mērķis ir sekmēt Programmas reģionu ilgtspējīgu sociālekonomisko attīstību, palīdzot tos padarīt konkurētspējīgākus un pievilcīgākus dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un tūrismam.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais mērķis: „Sociālās iekļaušanas veicināšana, cīņa pret nabadzību un jebkādu diskrimināciju” – paredzēts **uzlabot sociālo infrastruktūru un pakalpojumus** sociālās integrācijas sekmēšanai, kā arī uzlabot dzīves apstākļus mazāk attīstītajās kopienās un teritorijās. Specifiskais mērķis ir uzlabot sociālo pakalpojumu pieejamību un efektivitāti. ³⁴

³³VARAM (2017). Latvijas – Lietuvas pārobežu sadarbības programma 2014.-2020.gadam http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_parrobezu_sadarbibas_programma/?doc=18274 un European Regional Development Fund (2017). Interreg Latvia-Lietuva. About the programme <http://latlit.eu/> (skatīts 23.01.2017.)

³⁴ European Regional Development Fund (2017). Interreg Latvia-Lietuva. 3.1. To improve accessibility and efficiency of social services <http://latlit.eu/3-1-to-improve-accessibility-and-efficiency-of-social-services/> (skatīts 23.01.2017.)

Kopējais plānotais finansējums	6,7 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	800 000 EUR ³⁵
Atbalsta intensitāte	85% apmērā no attiecināmajiem izdevumiem
Nākamais projektu uzsaukums	indikatīvi – 2017.gada marts

Tabula 9. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir infrastruktūras un aprīkojuma attīstība, kas nepieciešami sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai.

3.finansējuma avots - ES strukturālo un investīciju fondu mērķis „Eiropas teritoriālā sadarbība” 2014.-2020.gadam (turpmāk – ETS): Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma (LV-LT-BY)³⁶

Programmas teritorija:

- Latvija: Latgale kā pamatteritorija, Zemgale kā piekļaujošā teritorija;
- Lietuvā: Utenas apriņķis un Viļņas apriņķis, Alītas apriņķis kā pamatteritorija, Panevėžas apriņķis un Kauņas apriņķis kā piekļaujošā teritorija;
- Baltkrievija: Grodņas apgabals un Vitebskas apgabals kā pamatteritorija, Minskas apgabals, Mogiļevas apgabals un Minska kā piekļaujošā teritorija.

Programmas finansējuma saņēmēji:

- Valsts budžeta iestādes (piemēram, nozaru ministrijas, aģentūras);
- No valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātās publiskās personas un to izveidotās iestādes (piemēram, plānošanas reģioni, izglītības iestādes, zinātniskās institūcijas);
- Pašvaldības un to izveidotās iestādes;
- Pašvaldību un valsts kapitālsabiedrības;
- Biedrības un nodibinājumi.

Programmas mērķis ir stiprināt attiecības, paaugstināt kapacitāti un dalīties pieredzē starp cilvēkiem un organizācijām no Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas, īstenojot kopīgus projektus ar mērķi paaugstināt vispārējo dzīves kvalitāti pierobežas reģionos.

Sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai atbilstošais tematiskais virziens: Sociālās iekļaušanas veicināšana un cīņa pret nabadzību: **pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām**; nodarbinātības stimulēšana, veicinot uzņēmējdarbību un inovācijas. Specifiskais mērķis ir pieejas sabiedriskajiem pakalpojumiem uzlabošana mazaizsargātajām sociālajām grupām.

³⁵ Ņemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinātorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

³⁶ VARAM (2017). Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma 2014.-2020.gadam Eiropas Kaimiņattiecību instrumenta ietvaros http://varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/latvijas_lietuvas_baltkrievijas_programma/?doc=20952 (skatīts 23.01.2017) un <http://www.eni-cbc.eu/llb/en>

Kopējais plānotais finansējums	18,15 milj. EUR
Maksimālais finansējums vienam projektam	100 000 - 1 500 000 EUR ³⁷
Atbalsta intensitāte	90% apmērā no kopējām attiecināmajām izmaksām
Nākamais projektu uzsaukums	indikatīvi - 2018.gada sākums

Tabula 10. Informācija par LV-LT programmas finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Indikatīvās atbalstāmās aktivitātes (infrastruktūras attīstībai) ir sekojošas:

- Inovatīvu risinājumu ieviešana (t.sk. tehnoloģisku), lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nepieciešamā aprīkojuma iegāde, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām;
- Nelielas (small-scale) infrastruktūras attīstība, lai nodrošinātu sociālos un citus pakalpojumus mazaizsargātajām grupām.

3.4.2. Finansējuma avoti sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai

Sociālo pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, tai skaitā sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu īstenošanai, ES investīciju fondu plānošanas periodā no 2014. līdz 2020. gadam Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” un ETS programmu ietvaros plānoti vairāki pasākumi un finansējuma avoti, kas aprakstīti turpmāk.

1.finansējuma avots - 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem" 9.2.2.2. pasākums "Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide"³⁸

Pasākuma mērķis ir pilnveidot sociālo pakalpojumu sistēmu, izstrādājot un aprobējot sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismus un atbalsta personas pakalpojuma ieviešanas mehānismu.

Pasākuma mērķa grupas ir šādas:

- **pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem**, kurām Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – komisija) ir noteikusi smagu vai ļoti smagu (I vai II invaliditātes grupa) invaliditāti;
- **bērni ar funkcionāliem traucējumiem**, kuriem komisija ir noteikusi invaliditāti, un viņu likumiskie pārstāvji vai audžuģimene.

Projektu iesniedzējs ir Labklājības ministrija. Finansējuma saņēmēja **sadarbības partneri ir Latvijas Republikas pašvaldības, kas kā sadarbības partneri piedalās** darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 9.2.2. SAM "Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un

³⁷ Ņemot vērā, ka Zemgales plānošanas reģiona pašvaldībām ir līdzīgas intereses sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveidei, tās var apvienoties un sagatavot ETS projektu pieteikumus kā partneri, piesaistot ZPR administrāciju kā projekta koordinātorus, tomēr šādā gadījumā finansējums būs jādala starp visiem partneriem. Pašvaldība var arī meklēt partneri patstāvīgi, nodrošinot lielāku finansējuma apjomu uz vienu partneri.

³⁸ Ministru kabineta noteikumi Nr. 91 (Pasākuma īstenošanas noteikumi un detalizētāka informācija): <http://likumi.lv/ta/id/280189-darbibas-programmas-izaugsme-un-nodarbinatiba-9-2-2-specifiska-atbalsta-merka-palielinat-kvalitativu-institucionalai-aprupei>

bērniem" **9.2.2.1. pasākuma "Deinstitutionalizācija" īstenošanā un pasākuma projekta īstenošanas laikā apstiprinātas par sadarbības partneriem** sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānisma individuālā budžeta modeļa izmēģinājumprojektā, iesaistot 20 mērķa grupas personas katrā plānošanas reģionā (kopumā – 100 personas), kurām 9.2.2.1. pasākuma ietvaros veikts individuālo vajadzību izvērtējums.

Kopējais plānotais finansējums	4 727 073 EUR
<i>tai skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums</i>	<i>4 018 012 EUR</i>
<i>tai skaitā valsts budžeta finansējums</i>	<i>709 061 EUR</i>
Projektu īstenošanas laiks	ne ilgāk kā 12 mēnešus

Tabula 11. Informācija 9.2.2.2. pasākuma finansējuma apjomu un projektu īstenošanu.

Pasākuma ietvaros ir atbalstāmas šādas darbības:

- 1) sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izstrāde un ieviešana mērķa grupas personām, tai skaitā, kuras 9.2.2.1. pasākuma ietvaros ir pārgājušas no valsts finansētas ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas uz dzīvi sabiedrībā, tai skaitā:
  - esošo sabiedrībā balstītu pakalpojumu sniegšanas un finansēšanas sistēmas analīze;
  - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu aprakstu un ieviešanas metodiku izstrāde;
  - sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izmēģinājumprojektu īstenošana, rezultātu novērtēšana un izplatīšana.
- 2) atbalsta personas pakalpojuma izstrāde un ieviešana mērķa grupai, tai skaitā:
  - atbalsta personas pakalpojuma apraksta, organizēšanas un finansēšanas kārtības izstrāde;
  - atbalsta personas pakalpojuma izmēģinājumprojekta īstenošana, rezultātu izvērtēšana un izplatīšana.

2.finansējuma avots - ETS programmas

Atbalsts sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, kā arī sociālo pakalpojumu sniedzēju kapacitātes palielināšanai pieejams Latvijas-Lietuvas un Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmu ietvaros.

Latvijas-Lietuvas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Vajadzību un iespējamo risinājumu identificēšana, kas ietver pārrobežu sadarbību;
- Tīklošanās (networking) starp sociālo pakalpojumu sniedzējiem un iesaistītajām pusēm – pieredzes apmaiņai un labo praksi identificēšanai;
- Sociālo pakalpojumu sniedzēju personāla kompetences paaugstināšana;
- Inovatīvu pakalpojumu / risinājumu kvalitātes un dažādības uzlabošana;
- Informatīvas kampaņas, lai palielinātu izpratni par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem ievainojamām grupām;
- Cilvēku, kas pakļauti sociālās izstumšanas riskam, integrācija darba tirgū / izglītības aktivitātēs / sociālajā dzīvē.

Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas programmas indikatīvās atbalstāmās aktivitātes:

- Sociālo pakalpojumu attīstība un nodrošināšana mazaizsargātajām sociālajām grupām;

- Reģionālu / lokālu programmu attīstība, lai iedrošinātu jaunus / netradicionālus dalībniekus iesaistīties sociālo un citu pakalpojumu sniegšanā mazaizsargātām grupām;
- Veselīga dzīvesveida veicināšana;
- Kapacitātes paaugstināšana un labo prakšu apmaiņa.

3.5. Nozīmīgākie veicamie darbi un atbildīgie reorganizācijas procesā

BSAC reorganizācijas īstenošana plānota līdz 2022. gada decembra beigām. Turpinājumā norādītas galvenās veicamās aktivitātes un atbildīgie. Aktivitāšu plāns norādīts gan attiecībā uz bērnu aprūpes formas attīstību – esošā modeļa reorganizāciju, gan pakalpojuma attīstību Kokneses novadā – primāri domājot par dienas aprūpes centra pakalpojuma attīstību Kokneses speciālās internātpamatskolas-attīstības centrā, jo esošajā divstāvu centrālajā ēkā tiks turpināts sniegt ģimenes krīzes centra pakalpojumus, un būtiskas pārmaiņas nav plānotas. Pielikumā (MS Excel formā) sniegts indikatīvais laika grafiks aktivitāšu īstenošanai.

Bērnu aprūpes reorganizācija – nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
1.1.	Pakalpojuma definēšana (pakalpojuma vadlīnijas, izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana)	
1.2.	Pieprasījuma pēc pakalpojuma apzināšana un prognozēšana	
1.3.	Nepieciešamo finanšu, t.sk. finansējuma avotu, noteikšana	
1.4.	Projekta plāna izstrāde un saskaņošana (kopējā vizija par visa reorganizācijas procesa norisi, galvenajiem atskaides punktiem un laika termiņiem, kā tiks organizēts darbs u.c.)	
1.5.	Personāla plānošana (speciālistu skaita un noslodzes aprēķins, sadarbības modelis)	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla apmācību definēšana un apmācību plāna izveide	
2.2.	Personāla apmācības jaunajai pakalpojuma formai	
3.	TELPAS, VIETA	
3.1.	Vietas izvēle	
3.2.	Nekustamā īpašuma iegāde	
3.3.	Iepirkumu izstrāde (tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem).	
3.4.	Iepirkumu izsludināšana un līgumu slēgšana	
3.5.	Telpiskā plānošana un vides prasību ietveršana	
3.6.	Inženiertehniskā izpēte, būvprojektēšana.	
3.7.	Būvdarbi	
3.8.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana, lēmums par esošā aprīkojuma turpmāko izmantošanu, iegādājamā aprīkojuma saraksta izveidošana	
4.2.	Iepirkuma aprīkojuma iegādei izstrāde, organizēšana	
4.3.	Aprīkojuma piegāde	
4.4.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ERAF līdzfinansējuma līguma slēgšana	

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
5.3.	ERAF projekta / finansējuma līguma ieviešana.	
5.4.	Pakalpojuma finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana pēc projekta (piemēram, darbinieku algas, budžets jaunizveidotajām grupām u.c.)	
6	Bērnu pārvietošana	
6.1.	Bērnu pārvietošana uz jaunajām telpām	

Dienas aprūpes centra pakalpojumu attīstība novadā– nozīmīgākās aktivitātes

Nr.p.k.	RĪCĪBAS VIRZIENI UN AKTIVITĀTES	ATBILDĪGAIS
1.	MODELIS	
1.1.	Pakalpojuma definēšana (izrietošās prasības telpai, prasības aprīkojumam un infrastruktūras pielāgošanai, nepieciešamo aprūpes un atbalsta speciālistu definēšana)	
1.2.	Pieprasījuma pēc pakalpojuma apzināšana, t.sk. sadarbībā ar kaimiņu pašvaldībām, “biznesa plāna izstrāde”	
1.3.	Nepieciešamā finansējuma apjoma noteikšana, finansējuma avotu identificēšana	
1.4.	Laika plāna, galveno aktivitāšu un atbildīgo definēšana	
1.5.	Personāla plānošana (speciālistu skaita un noslodzes aprēķins, sadarbības modelis)	
2.	PERSONĀLS	
2.1.	Personāla atlase	
2.2.	Personāla pilnveides plāns (personāla kvalifikācijas paaugstināšanas plāns, nepieciešamo apmācību definēšana u.tml.)	
2.3.	Personāla apmācības pakalpojuma formai	
3.	TELPAS	
3.1.	Iepirkumu izstrāde, izsludināšana, līgumu slēgšana (tehniskajam projektam, būvprojektēšanai, būvdarbiem).	
3.2.	Būvprojektēšana	
3.3.	Būvdarbi	
3.4.	Ēkas pieņemšana ekspluatācijā	
4.	APRĪKOJUMS	
4.1.	Nepieciešamā aprīkojuma apzināšana	
4.2.	Iepirkums aprīkojuma iegādei, līgumu slēgšana	
4.3.	Aprīkojuma piegāde	
4.4.	Aprīkojuma pieņemšana ekspluatācijā	
5.	FINANSĒŠANA	
5.1.	Projekta iesnieguma sagatavošana	
5.2.	ERAF/ETS līdzfinansējuma līguma slēgšana	
5.3.	ERAF/ETS līdzfinansējuma līguma ieviešana	
5.5.	Pakalpojuma finansēšanas modeļa izstrāde un ieviešana pēc projekta (piemēram, darbinieku algas)	
6.	Pakalpojuma mērķa grupai sniegšana jaunajās telpās	
6.1.	Personāla izvietošana jaunajās telpās, mērķa grupas pieņemšana jaunajās telpās	

Kopsavilkums

Šī reorganizācijas plāna mērķis ir sadarbībā ar iestādi un pašvaldību izstrādāt bērnu ilgstošās aprūpes institūcijas reorganizācijas plānu – identificējot, vai bērnu aprūpes pakalpojams attīstāms arī turpmāk, kā arī noteikt rīcības attiecībā uz to, kā mainīt un uzlabot pakalpojumu, lai bērnu aprūpe atbilstu ģimeniskai videi pietuvinātam pakalpojumam. Plāna uzdevums ir rosināt diskusiju par jauna bērnu aprūpes modeļa izveidi, aicinot iestādei izstrādāt bērnu vajadzībām atbilstošāko organizācijas modeli, noteikt nepieciešamos speciālistus un viņu slodzes u.c. informāciju, apkopot nozīmīgākos jautājumus un dilemmas, kas reorganizācijas procesā ir iestādēm. Plānā veiktie indikatīvie aprēķini, kas ņem vērā darbaspēka, uzturēšanas un investīciju izmaksas vecajā un jaunajā modelī, un identificētie finansējuma piesaistes avoti kalpo kā palīg līdzeklis un pirmais solis turpmākam darbam un lēmumu pieņemšanai attiecībā uz infrastruktūras un aprūpes modeļa izvēli, tai nepieciešamajiem ieguldījumiem.

Bērnu aprūpe

Esošo bērnu aprūpes modeli plānots reorganizēt daļēji. BSAC jau šobrīd ir attīstīta Jauniešu māja (“Madaras”-9), kura atbilst ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma vadlīnijām. Tāpēc attiecībā uz Jauniešu māju, kā secināts tehniskajā apsekojumā, nepieciešami uzlabojumi ēkas infrastruktūrā galvenokārt saistāmi ar vides pieejamības nodrošināšanu, apkures sistēmas maiņu, kāpņu telpas remontu un ārdurvju nomaiņu u.c. Ieguldījumi jauniešu mājas infrastruktūrā indikatīvi varētu veidot 600 EUR/m², kopsummā veidojot investīciju izmaksas 43 tūkst. EUR apmērā. Taču precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā nepieciešams noteikt, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu.

Bērnu aprūpes reorganizācija būtiskāk skars to BSAC daļu, kas izvietota ēkā “Dzeguzīte”, jo no šīm telpām bērnus plānots pārvietot. Uz šo brīdi identificēti divas alternatīvas – pirmā alternatīva paredz bērnu pārvietošanu uz dzīvojamo māju Iršos adresē “Dimanti-13”. Otrā alternatīva paredz bērnu pārvietošanu uz divstāvu māju “Laimdotas” (arī Iršos). Kā prioritāra un tālāk virzāma izvēlēta otrā alternatīva.

Par pamatu izmantojot šī brīža pieņēmumus (pilnu aprakstu un pieņēmumus skat. 3.1. nodaļā), iegūti šādi rezultāti attiecībā uz 2.alternatīvas īstenošanu:

- Pirmreizējās indikatīvās investīciju izmaksas (daudzdzīvokļu māja un jauniešu māja) veidotu 406 tūkst. EUR.
- Uzturēšanas izmaksas, pie nosacījuma, ka tiek veikti nepieciešamie ēku tehniskā stāvokļa uzlabojuma darbi, veidotu 43% ietaupījumu, kas, salīdzinot ar esošo situāciju BSAC ēkā.
- Darbaspēku izmaksas, salīdzinot ar esošo situāciju, pieaugtu par 27%.

Precīzus nepieciešamos ieguldījumus infrastruktūrā, t.sk. aprīkojuma iegādē, nepieciešams noteikt iestādei sadarbībā ar pašvaldību, izstrādājot tāmi vai tehnisko projektu. Attiecībā uz bērnu aprūpei nepieciešamās infrastruktūras izveidi un pielāgošanu, kā arī aprīkojuma iegādi būs iespēja pretendēt uz ERAF finansējumu SAM 9.3.1. ietvaros.

Ņemot vērā, ka tiek attīstīts jauns bērnu aprūpes modelis, ka pieprasa esošās aprūpes organizācijas pārmaiņas, plānā ir identificēta nepieciešamība pēc dažādas veida personāla apmācībām turpmākā bērnu aprūpes pakalpojuma nodrošināšanā, kā piemēram, bērnu sagatavošana patstāvīgai dzīvei,

izmaiņas normatīvajos aktos, sociālā aprūpētāja un psihologa kursi, kursi par pusaudžu vecumposmu īpatnībām u.c. (pilnu sarakstu skatīt 3.pielikumā).

Attiecībā uz jaunā bērnu aprūpes modeļa izveidi, kā secināts plāna izstrādes gaitā, lielākās neskaidrības un neziņa iesaistītajām pusēm ir par jaunā aprūpes modeļa nosacījumiem – kādi būs kritēriji attiecībā uz aprūpes modeļa formu, pēc kāda principa aprēķināmi nepieciešamie ieguldījumi attīstāmajai sociālajai infrastruktūrai DI ietvaros, kā arī attiecībā uz normatīvo aktu ietvaru un izmaiņām kopumā.

No reorganizācijas plāna izstrādātāju puses jānorāda, ka nozīmīgākie jautājumi un izaicinājumi saistās ar detalizēta aprūpes modeļa un tajā iesaistīto speciālistu noslodzes plāna izstrādi. Plānojot konkrētu aprūpē iesaistīto darbinieku skaitu uz grupu, plānot rezervi. Jāņem vērā, cik vidēji laika viens darbinieks gada laikā pavada darbnespējā, cik vidēji laika viens darbinieks gada laikā pavada mācībās, ņemt vērā, ka darbinieks vienu kalendāro mēnesi atrodas apmaksātā atvaļinājumā, cik vidēji laika darbinieks pavada administratīvu pienākumu pildīšanai (dalība sanāksmēs, dokumentu aizpilde u.c.).

Esošajā ēkā attīstāmie pakalpojumi

Attiecībā uz esošo BSAC ēku “Dzeguzīte” (divstāvu centrālā ēka), kurā nākotnē ilgstošu bērnu sociālās aprūpes pakalpojumu vairs nav paredzēts nodrošināt – tiek plānots turpināt attīstīt ģimenes krīzes centru, kas ēkā jau tiek nodrošināts šobrīd. Tāpat plāns ir izmantot daļu šīs ēkas ilgstošās bērnu aprūpes vajadzībām, saglabājot tajā speciālistu konsultācijas un radošās darbnīcas. Attiecībā uz šo ēku veikts tās tehniskais apsekojums, kas iestādei un pašvaldībai kalpo kā informatīvs materiāls par ēkas vispārēju stāvokli un rekomendējamajiem ieguldījumiem ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošanai.

Attiecībā uz esošo ēku rekomendējams veikt lietussūdens nokļūšanas uz pamatiem novēršanu, ierīkot lietussūdens novades caurules un drenāžu, veikt avārijas kāpņu atjaunošanu, apkures cauruļvadu siltināšanu u.c.. Indikatīvais ieguldījumu apmērs lēšams 375 EUR apmērā uz vienu m², kas kopsummā veido 122,7 tūkst. EUR. Finansējumu sociālās infrastruktūras pilnveidei ir iespējams piesaistīt no Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas un Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas.

Dienas aprūpes centra pakalpojuma attīstība

Reorganizācijas plāna izstrādes ietvaros ir **identificēta arī cita sociālo pakalpojumu attīstības iecere – dienas aprūpes centra attīstība Kokneses speciālās internātpamatskolas-attīstības centra telpās**. Šis ir apzīmējams kā sabiedrībā balstīts sociālais pakalpojums, kura mērķa grupa ir personas ar GRT (kas ir arī DI mērķa grupa). Tāpēc šī sociālā pakalpojuma attīstībai – tai nepieciešamās infrastruktūras izveidē, ar nosacījumu, ka tas tiks iekļauts ZPR DI plānā, būs iespēja pretendēt uz ERAF līdzekļiem SAM 9.3.1. ietvaros. Tāpēc ir būtiski, ka DI plāna izstrādes nepieciešamība pēc pakalpojuma tiek padziļināti izvērtēta, t.sk. kontekstā ar citu reģiona pašvaldību attīstības plāniem sabiedrībā balstītu pakalpojumu jomā, un tiek apzināts pieprasījums pēc šāda pakalpojuma – gan Kokneses novadā, gan citās pašvaldībās.

Pielikumi

1. pielikums. Darbinieku aptaujas rezultāti

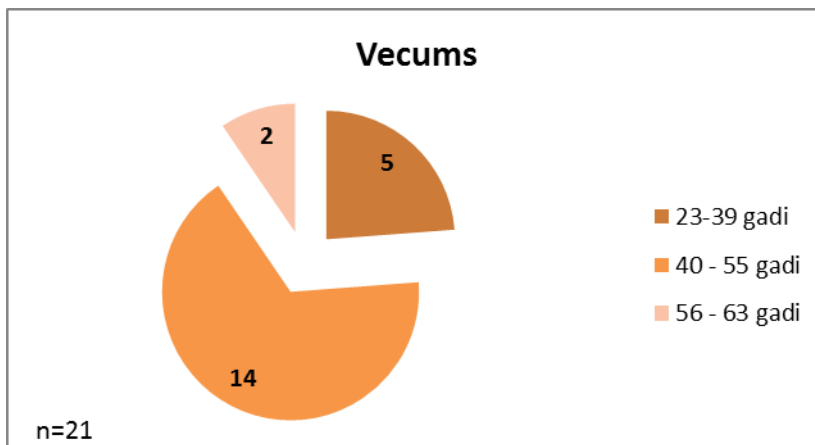
Kokneses novada domes Ģimenes krīzes centrā „Dzeguzīte” uz 2016. gada 6.decembri **kopskaitā strādā 22 darbinieki**, no kuriem aprūpē un rehabilitācijā iesaistītais personāls ir 12 (kas veido 55% no darbinieku kopskaita), saimnieciski tehniskais personāls ir septiņi (kas veido 32% no darbinieku kopskaita), administratīvais personāls ir divi (kas veido 9% no darbinieku kopskaita) un viens vadītājs (kas veido 4% no darbinieku kopskaita). Iestādes vadītāja ir Lāsma Ruža-Riekstiņa.

Kopējais BSAC bērnu skaits ir 21 bērns. Uz vienu bērnu iestādē ir 1,05 darbinieki, no kuriem **aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie darbinieki uz vienu bērnu ir 0,57**.

Lai noskaidrotu, kādi ir darbinieku demogrāfiskie rādītāji (vecums, izglītība, dzīvesvieta, darba stāžs), cik darbiniekiem ir nepieciešamas apmācības ārpusģimenē esošiem bērniem ģimeniskai videi pietuvināta pakalpojuma sniegšanai, kādi ir darbinieku turpmākie plāni un gatavība pārkvalificēties, tika veikta iestādes darbinieku aptauja. Aptaujā kopskaitā piedalījās 21 no 22 iestādē esošajiem darbiniekiem.

Dzimums, vecums un dzīvesvieta

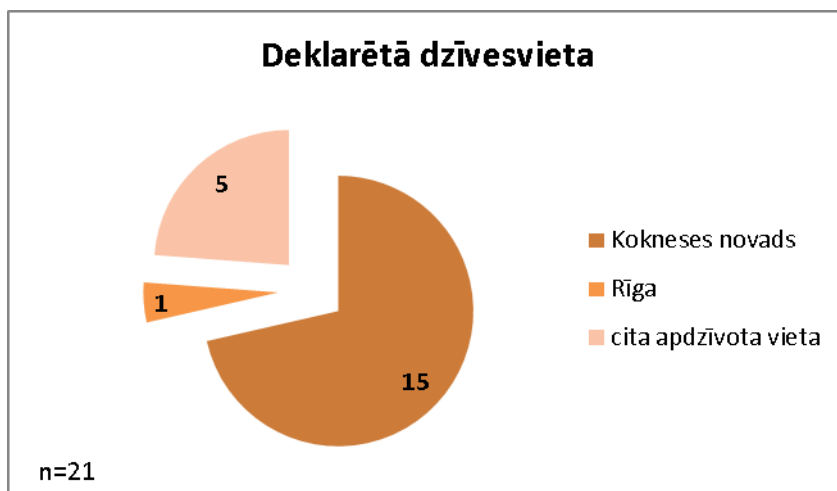
No iestādē esošajiem darbiniekiem absolūts vairākums ir sievietes (19) un divi ir vīrieši. Darbinieki ir vecumā no 23 līdz 63 gadiem.

Attēls 1. BSAC darbinieku sadalījums pa vecuma grupām.

Pēc deklarētās dzīvesvietas lielākā daļa iestādes darbinieku dzīvo Kokneses novadā (15 darb.), kas nozīmē, ka ikdienā mērojamais attālums uz darbavietu ir relatīvi neliels. Divi darbinieki ir deklarēti Madonas novadā, viens - Rīgā, viens Aizkraukles novadā, viens Ciblas novadā, viens Ērgļu novadā. Visos gadījumos darbinieku deklarētā dzīvesvieta ir arī viņu faktiskā dzīvesvieta.

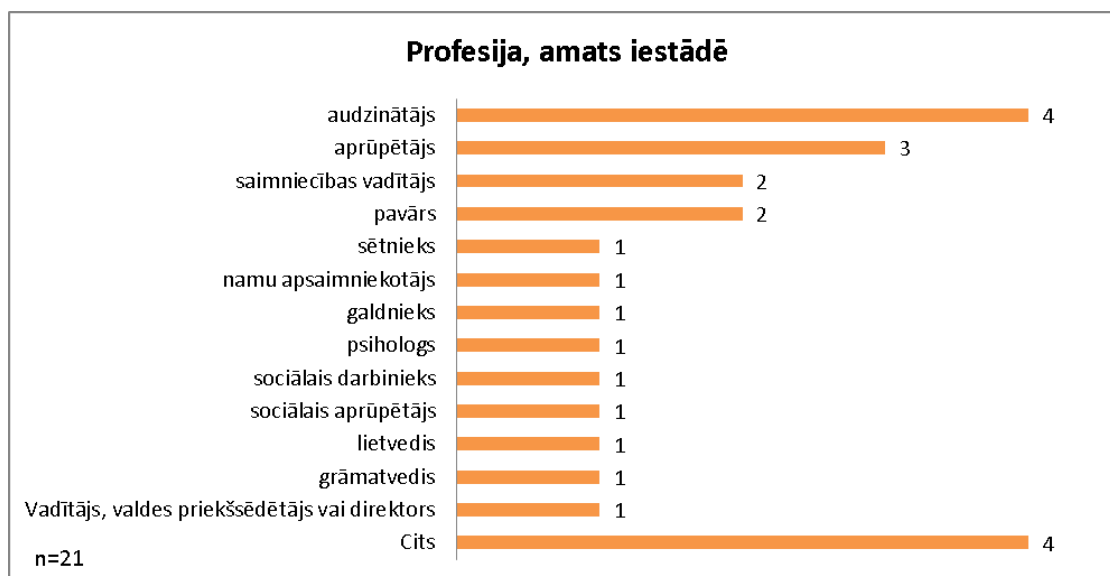
Attēls 2. BSAC darbinieku deklarētās dzīvesvietas.

Secināms, ka lielai daļai darbinieku ikdienā veicamais attālums uz darbu ir salīdzinoši neliels vai vidējs – 11 darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums līdz darbavietai ir līdz 3km ieskaitot, papildus divu darbinieku ikdienā mērojamais attālums ir 3 līdz 15km, vēl piecu darbinieku gadījumā ikdienā mērojamais attālums uz darbavietu ir 15 līdz 30 km un vēl trīs darbinieki mēro attālumu vairāk nekā 30km (daži no tiem par vairāk nekā 100 km). BSAC reorganizācijas gadījumā uz darba vietu mērojamais attālums darbiniekiem būtiski nemainītos, jo jaunā BSAC infrastruktūra tiks attīstīta turpat Iršos.

Darba stāžs un nodarbošanās

Iestādē strādājošie 19 darbinieki lielākoties ir nodarbināti vienā amatā / profesijā, divos gadījumos darbinieki apvieno vairākus amatus. Apvienotie amati vienā gadījumā ir pavārs un saimniecības daļas vadītājs, otrā gadījumā – galdnieks, namu apsaimniekotājs un sētnieks.

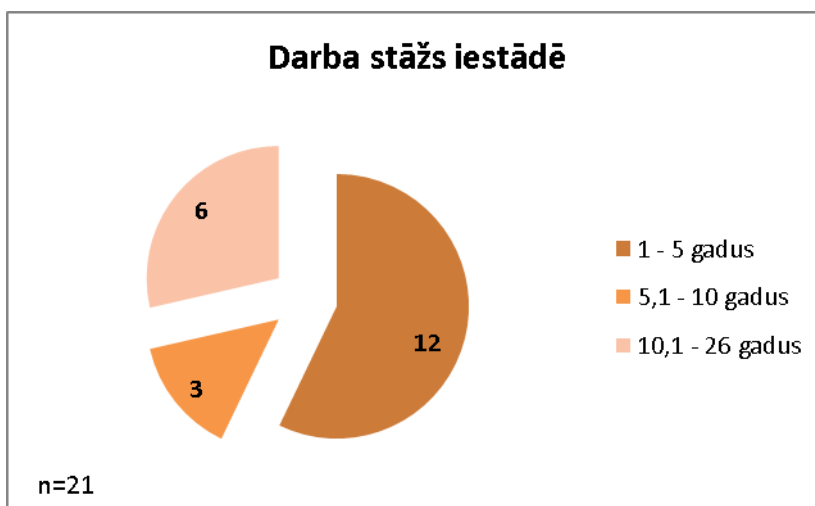
Iestādē skaitliski visvairāk pārstāvēts bērnu aprūpē iesaistītais personāls: audzinātājs (4) un aprūpētājs (3). No citām nosauktajām atbildēm, kas netika iekļautas anketā, minētas šādas profesijas / amati: būvelektriķis, medicīnas māsa – ārsta palīgs, pavāra palīgs, veļas mazgāšanas operatore.

Attēls 3. BSAC darbinieku profesijas un amati.

16 iestādes darbiniekiem darbs iestādē ir vienīgā darbavieta – 15 darbiniekiem tā ir pilna laika slodze un vienam darbiniekam nepilna slodze. Pieci darbinieki darbu iestādē apvieno ar darbu citviet – diviem no viņiem darbs BSAC ir viņu pamata darbavieta un trijiem – papildu darbavieta. Jomas, kurās šie divi darbinieki ir nodarbināti savā otrā darbavietā, ir grāmatvedība, ģimenes ārsta prakse, elektrotehnika pagasta pārvaldē, lauksaimniecība un Sarkanais krusts (aprūpētājs).

Analizējot pēc darba stāža iestādē, līdz pieciem gadiem iestādē strādā 12 personas, piecus līdz desmit gadus strādā trīs personas un desmit līdz 26 gadus strādā sešas personas, no kurām viena persona iestādē strādā kopš tās dibināšanas.

Attēls 4. BSAC darbinieku darba stāžs iestādē.

Attiecībā uz kopējo darba stāžu darbā ar bērniem darbinieku vidējā pieredze ir ilgāka, nekā viņu darba stāžs iestādē – vismaz septiņi darbinieki iestādē strādā ilgāk nekā desmit gadus.

Izglītība

Iestādes darbiniekiem ir iegūtas šādas izglītības (tabulā apkopota informācija par augstāko iegūtās izglītības līmeni):

Izglītības līmenis	Darbinieku skaits, kam tā ir augstākā iegūtā izglītība	Iegūtā izglītība un nodarbošanās iestādē
Augstākā izglītība	7	Izglītība: psiholoģija, sociālais darbs, pedagogija u.c. <i>Nodarbošanās iestādē: Bērna aprūpe un rehabilitācija, administrācija un vadība</i>
Profesionālā vidējā izglītība	12	Izglītība: ēdināšana, kokapstrāde, elektrotehnika, komercdarbība <i>Nodarbošanās iestādē: Bērna aprūpe un rehabilitācija, saimnieciski-tehniskie jautājumi</i>
Vispārējā vidējā izglītība	2	<i>Nodarbošanās iestādē: Bērna aprūpe un rehabilitācija, saimnieciski-tehniskie jautājumi</i>
Kopā	21	

Tabula 1. BSAC darbinieku augstākie iegūtie izglītības līmeņi.

No 21 aptaujātā darbinieka pieci ir norādījuši, ka viņiem nav papildus profesionālo pilnveidi, kvalifikācijas paaugstināšanu apliecinoši dokumenti, 16 šāds dokuments ir. Pārējie darbinieki izgājuši kvalifikāciju paaugstināšanas kursus un apmācības. Vairākārt minētas tādas apmācību tēmas, kā “bērnu tiesību aizsardzība”, “aprūpe”, “uzvedības traucējumi pusaudžu vecumā” un “ugunsdrošība”. Vēl minētas arī ar jaunatnes sociālo iekļaušanos, konfliktu risināšanu ģimenē un urīna nesaturēšanas risinājumiem saistītas aprūpes apmācību tēmas. Astoņas reizes minēta ar administratīvo darbu saistītas apmācības, tikpat reižu – ar saimniecisko darbu saistītas apmācības. Divas reizes minētas citu jomu apmācības.

No 11 aprūpē iesaistītajiem darbiniekiem divi ir norādījuši, ka viņiem nav nekādu profesionālo pilnveidi, kvalifikācijas paaugstināšanu apliecinošu dokumentu. No pārējiem deviņiem aprūpes darbiniekiem septiņi ir nosaukuši apmācību tēmas, kas lielākoties ir noderīgas bērnu aprūpē un būs noderīgas arī jaunajā bērnu aprūpes modelī. Savukārt no tehniskajiem darbiniekiem trīs atzīmējuši, ka viņiem nav nekādu profesionālo pilnveidi, kvalifikācijas paaugstināšanu apliecinošu dokumentu, bet pārējie nosaukuši konkrētas apmācību tēmas. Precīzāks atbilžu sadalījums redzams tālāk pievienotajā tabulā.

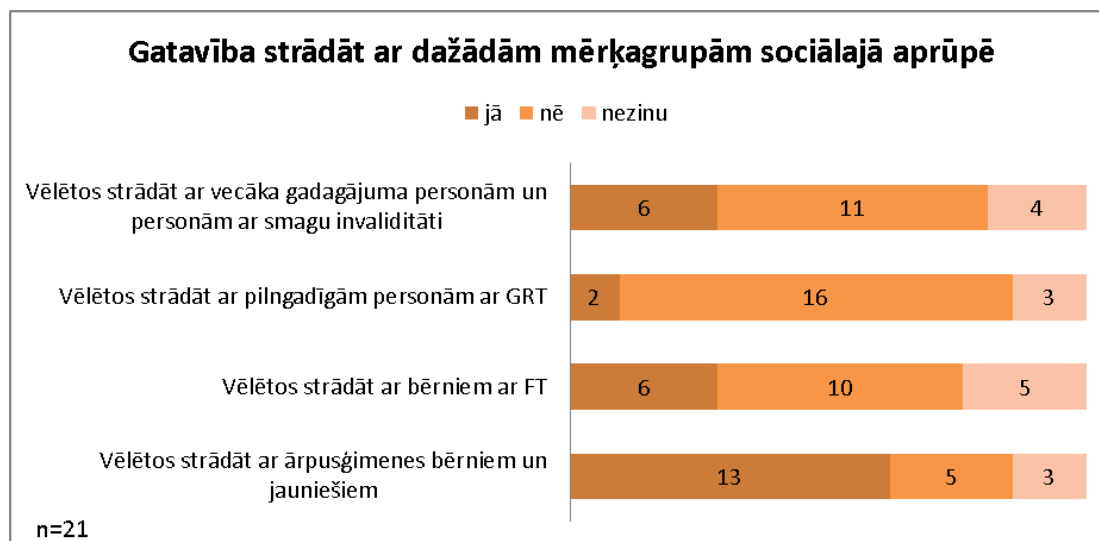
Apmācību tēma	Apmācības izgājušo darbinieku skaits
Ar bērnu aprūpi saistītas apmācības:	
Bērnu tiesību aizsardzība	3
Jaunatnes sociālās iekļaušanas veicināšana	1
Aprūpe un saistītās tēmas	2
Uzvedības traucējumi pusaudžu vecumā	2
Konfliktu un krīžu vadība ģimenē	1
Mūsdienīgi risinājumi urīna nesaturēšanā aprūpē	1
Administratīvā darbā noderīgas prasmes:	
Dokumentu pārvaldība un noformēšana	1
Darba tiesību problēmas	1
Darba tiesiskās attiecības	1
Biroja darba organizācija	1
Projektu vadība	1
Vadības iemaņas – dažādas tēmas	1
Juridiskās personas arhīva veidošana un dokumentu arhivēšana	1
Grāmatvedība	1
Apmācības citās jomās:	
Apdrošināšana	1
Mārketinga psiholoģija	1
Saimnieciska rakstura apmācības:	
Pavāra darba organizācija	1
Tehnoloģisko procesu organizācija ēdināšanas uzņēmumos	1
Minimālās higiēnas prasības pārtikas uzņēmumā	1
Pārtikas drošība ārstniecības un sociālās aprūpes iestādēs	1
Ugunsdrošība	2
HACCP sistēmas principu ieviešana un uzraudzīšana pārtikas uzņēmumos	1
Knauf sistēmas	1

Tabula 2. BSAC darbinieku izietās apmācības.

Personāla turpmākās nodarbinātības plāni

Domājot par nākotni iestādes reorganizācijas gadījumā, darbiniekiem tika uzdots jautājums par to, kādās aprūpes vai citās jomās viņi būtu gatavi turpināt darba attiecības.

- Ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem vēlētos strādāt 13 no 21 iestādes darbinieka, pieci nevēlētos un trīs nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās, - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos septiņi, nevēlētos divi un nezina viens, saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos divi, nevēlētos arī divi.
- Ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem strādāt vēlētos seši iestādes darbinieki, desmit nevēlētos un pieci darbinieki pašlaik nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos četri un nevēlētos seši, saimnieciski tehniskais personāls – nezina četri.
- Ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem vēlētos strādāt divi iestādes darbinieki, 16 nevēlētos strādāt un trīs šobrīd vēl nezina, vai vēlētos strādāt. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie nevēlētos deviņi un nezina viens; saimnieciski tehniskais personāls – nevēlētos trīs un nezina viens.
- Ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti vēlētos strādāt seši iestādes darbinieki, 11 nevēlētos un četri darbinieki šobrīd nezina, vai vēlētos. Aplūkojot atbildes tematiskās profesiju jomās - aprūpē un rehabilitācijā iesaistītie vēlētos viens, nevēlētos astoņi un nezina viens; saimnieciski tehniskais personāls – vēlētos viens un nezina trīs.

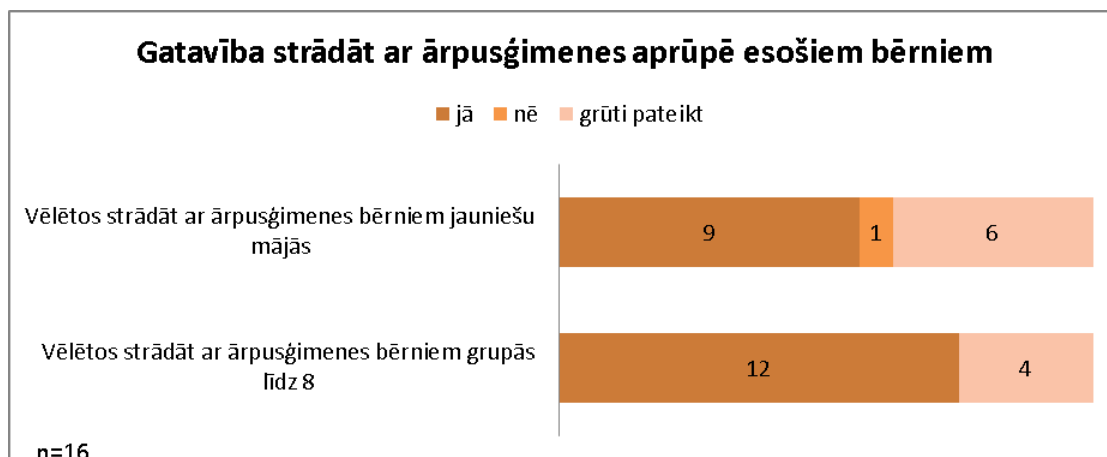

Attēls 5. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar dažādām mērķa grupām sociālajā aprūpē.

Tādējādi secināms, ka kopumā darbinieki ir salīdzinoši mazāk gatavi strādāt visām trīs citām mērķgrupām, īpaši, ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, iespējams, tāpēc, ka šī mērķa grupa iestādes darbiniekiem ir salīdzinoši sveša un arī nākotnē iestādē nav plānots attīstīt pakalpojumus pilngadīgām personām ar GRT. Interesanti ka salīdzinoši liela daļa darbinieku nav pārliecināti, vai viņi vēlētos turpināt darbu ar esošo mērķgrupu – ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Darbs ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Attiecībā uz darbu ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem – jaunajā aprūpes formā, t.i., grupās līdz 8 bērniem un vienā ēkā ne vairāk kā trīs grupas, ir

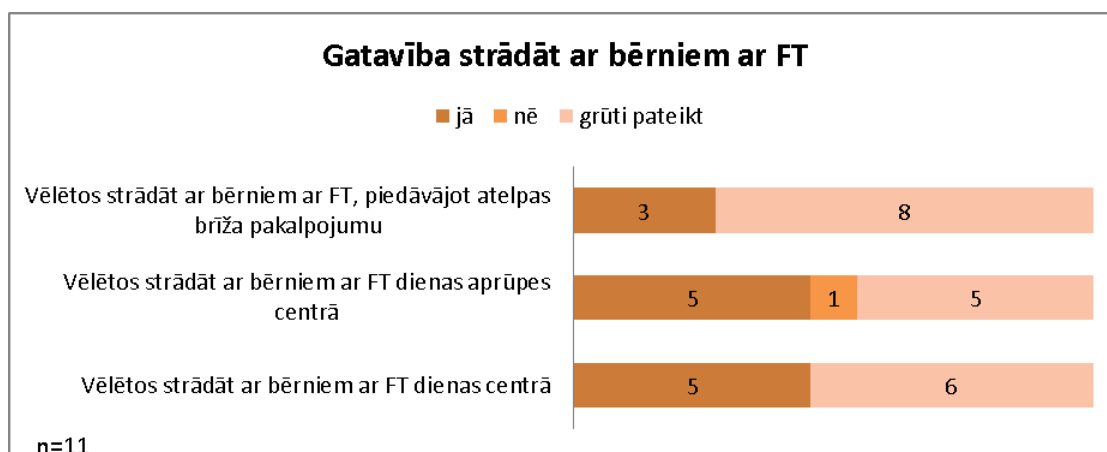
gatavi strādāt 12 iestādes darbinieki (no 16, kas atbildēja uz šo jautājumu). Strādāt jauniešu mājās, t.i., kur dzīvo jaunieši no 15 gadu vecuma, kopskaitā ne vairāk kā 12, būtu gatavi strādāt deviņi darbinieki. Viens darbinieks papildus norādījis, ka vēlētos strādāt ar šo mērķagrupu citā veidā – ģimenes krīzes centrā, kas saglabāsies iestādes telpās.

Attēls 6. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Astoņi iestādes darbinieki ir norādījuši, ka viņiem būtu nepieciešamas papildu apmācības ilgstošas sociālās aprūpes sniegšanai ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem. Kā nepieciešamo apmācību tēmas aptaujā tiek minētas šādas: juridiskie jautājumi, metodes ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem, atkarīgiem jauniešiem, kā mazināt stresu gan bērniem, gan darbiniekiem, "izdegšanas sindroms", psiholoģijas kursi, saskarsmes prasmes, vardarbība pret bērniem, kursi par pusaudžu vecumposmu īpatnībām un citi kvalifikācijas pilnveides kursi. Trīs iestādes darbinieki norāda, ka viņiem nebūtu nepieciešamas apmācības šāda pakalpojuma sniegšanā un pieci darbinieki nav pārliecināti / nezina, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības. Ar pilnu identificēto apmācību sarakstu var iepazīties 4. pielikumā.

Darbs ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Attiecībā uz darbu ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – dienas centrā un dienas aprūpes centrā darbā ar šo mērķa grupu vēlētos strādāt pieci darbinieki (no 11, kas atbildēja uz šo jautājumu), atelpas brīža pakalpojumu būtu gatavi sniegt trīs darbinieki. Viens darbinieks papildus norādījis, ka vēlētos strādāt ar šo mērķagrupu citā veidā – grāmatvedībā.

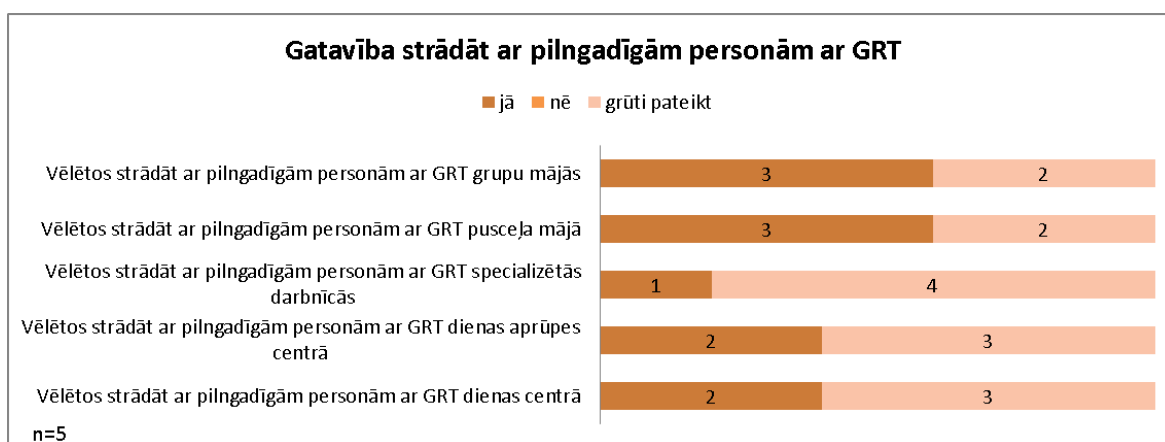

Attēls 7. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar bērniem ar FT.

Darbam ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem apmācības būtu nepieciešamas sešiem iestādes darbiniekiem (no 11, kas atbildēja uz šo jautājumu). Norādītās apmācību tēmas ir šādas: bērna aprūpēšana, kreatīvās metodes, terapeita kursi (izglītība), klīniskās psiholoģijas pamati un citi kvalifikācijas pilnveides kursi.

Viens darbinieks norādījis, ka viņam speciālas apmācības darbam ar mērķa grupu nebūtu nepieciešamas un četri darbinieki nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem. Attiecībā uz pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem grupu mājās un pusceļa mājās strādāt vēlētos trīs iestādes darbinieki (no pieciem, kas ir atbildējuši uz šo jautājumu), specializētājās darbnīcās būtu gatavs strādāt viens darbinieks, dienas aprūpes centrā un dienas centrā – divi darbinieki. Viens darbinieks papildus norādījis, ka vēlētos strādāt ar šo mērķagrupu citā veidā – grāmatvedībā.

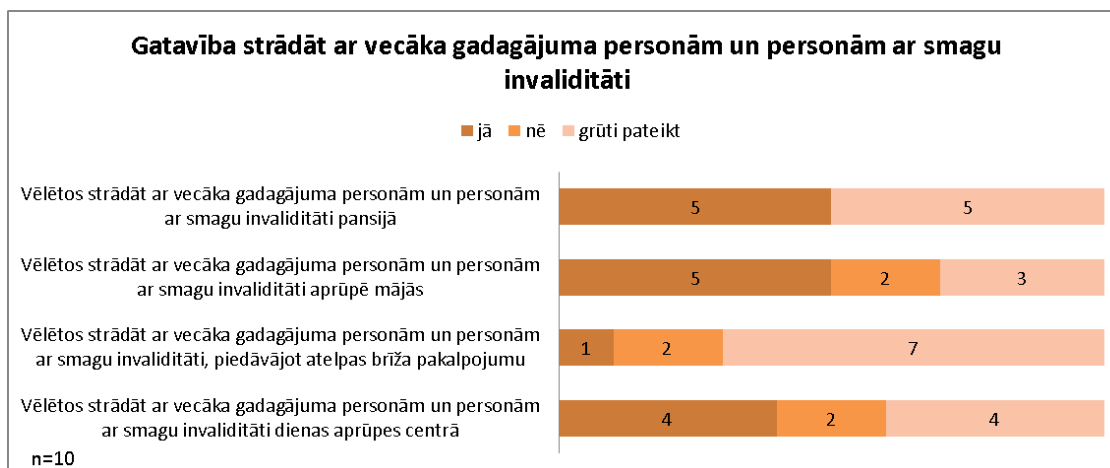

Attēls 8. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar pilngadīgām personām ar GRT.

Darbam ar pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem speciālas apmācības būtu nepieciešamas diviem no pieciem darbiniekiem. Norādītās apmācību tēmas ir šādas: mērķa grupas aprūpe un citi kvalifikācijas pilnveides kursi.

Viens darbinieks norādījis, ka apmācības darbam ar mērķa grupu nebūtu nepieciešamas un divi darbinieki nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Darbs ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti. Attiecībā uz vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti dienas aprūpes centrā vēlētos strādāt četri iestādes darbinieki (no 10, kuri atbildējuši uz šo jautājumu), atelpas brīža pakalpojumu būtu gatavs sniegt viens darbinieks, aprūpi mājās un aprūpi pansijā būtu gatavi sniegt pieci darbinieki. Viens darbinieks papildus norādījis, ka vēlētos strādāt ar šo mērķagrupu citā veidā – grāmatvedībā.

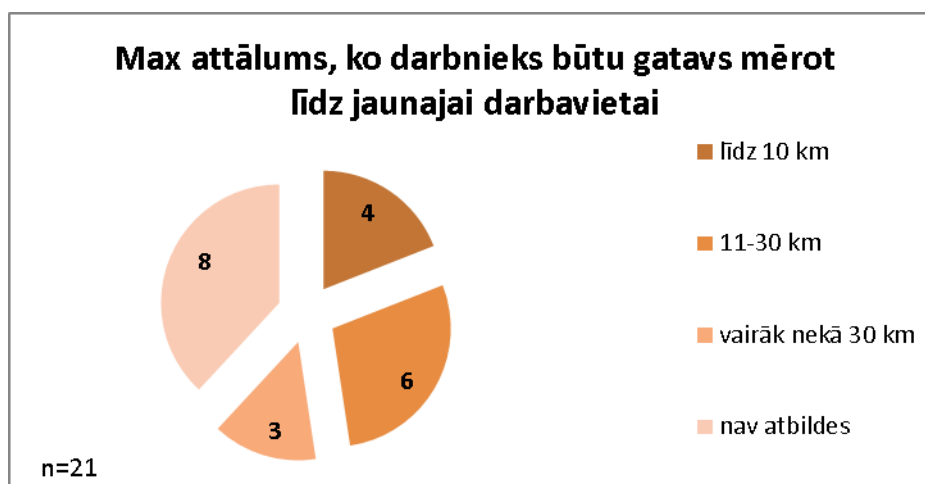
Attēls 9. BSAC darbinieku gatavība strādāt ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem.

Darbam ar vecāka gadagājuma personām un personām ar smagu invaliditāti speciālas apmācības būtu nepieciešamas četriem no desmit darbiniekiem. Norādītās apmācību tēmas ir šādas: darbs ar klientu (dementia, depresija, agresija), kristīgā psiholoģija, saskarsmes prasmes un citi kvalifikācijas pilnveides kursi.

Viens darbinieks norādījis, ka speciāli kursi viņam nav nepieciešami un pieci darbinieki nezina / nav pārliecināti, vai viņiem būtu nepieciešamas specifiskas apmācības.

Attiecībā uz iespējamo nodarbinātību citā tematiskajā jomā un profesijā, papildus iepriekš minētajām – no iestādē strādājošā 21 darbinieka citā jomā būtu gatavi un vēlētos strādāt pieci iestādes darbinieki, četri nevēlētos un 12 darbiniekiem šobrīd ir grūti pateikt. Tie pieci darbinieki, kas ir norādījuši gatavību strādāt citā jomā, kā iespējamās jomas norāda grāmatvedību, administrāciju (administrators), pirmsskolas izglītības iestādi un psihologa konsultācijas. Darbinieki arī vienlaikus norāda, ka ir problemātiski atrast sev darbu vēlamajā jomā.

Attiecībā uz maksimālo attālumu līdz citai darbavietai, ko darbinieki būtu gatavi mērot, tas ir būtiski atšķirīgs. Kopumā darbinieki būtu gatavi veikt tuvākas distances – pamatā līdz 20km. Lielai daļai ir grūti pateikt, jo lēmums ir atkarīgs no piedāvājuma, turklāt darbinieki cer, ka viņi varēs turpināt darbu esošajā iestādē.

Attēls 40. Maksimālais attālums, ko darbinieks būtu gatavs mērot līdz jaunajai darbavietai.

Kopumā var secināt, ka darbinieki ir visatvērtākie darbam ar ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, savukārt strādāt ar pārējām mērķa grupām darbinieki ir salīdzinoši mazāk gatavi. Iespējams, šādi tālākās nodarbinātības plāni ir tāpēc, ka pārējās mērķa grupas iestādes darbiniekiem ir salīdzinoši svešas, kā arī nākotnē iestādē ĢKC “Dzeguzīte” ir plānots turpināt krīzes centra darbību un sniegt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu bērniem, tikai mainot aprūpes formu, kas nozīmē, ka darba specifika nākotnē iestādes darbiniekiem netiks būtiski mainīta.

2. pielikums. Plānošanas semināros identificētie BSAC un pašvaldības precizējamie un neskaidrie jautājumi, riski

Šajā pielikumā apkopotas BSAC un pašvaldības pārdomas un neskaidrības, kas radušās attiecībā uz turpmākas bērnu aprūpes plānošanu un kas tika identificētas plānošanas semināros 2016. gada 12. decembrī un 2017. gada 16. janvārī.

Attiecībā uz iestādes reorganizāciju **neskaidrie jautājumi** ir šādi:

- 1) Kādi būs kritēriji ilgstošas bērnu aprūpes pakalpojuma sniegšanai – vai būs noteikts kvadrātmetru skaits uz vienu bērnu u.c.?
- 2) Kāds šobrīd reģionā ir sociālo pakalpojumu izvietojums? Pakalpojumu izvietojums var ietekmēt iestādes un pašvaldības lēmumus par citu pakalpojumu attīstīšanu.
- 3) Kad DI plānā būs jāiekļauj iestādei nepieciešamais finansējums reorganizācijas veikšanai – kādu summu iekļaut, ja pastāv iespēja, ka uz iepirkumu brīdi reālās cenas precēm un pakalpojumiem būs mainījušās?
- 4) Vai projekta ietvaros pakalpojumus apmaksās tikai izvērtētiem bērniem/ citām mērķa grupas personām?

Attiecībā uz iestādes reorganizāciju un DI procesu identificētie **ieteikumi un pārdomas**:

- 1) Par apmācību tēmām darbiniekiem būtu nepieciešams runāt vēlreiz pēc DI plāna izstrādes, kad skaidrība par pakalpojumu un reģiona kopainu būtu lielāka.
- 2) Paralēli bērnu aprūpes iestāžu reorganizācijai un DI īstenošanai nepieciešams strādāt ar riska ģimenēm.

Kā nozīmīgākie **turpmāk veicamie darbi** identificēti šādi:

- 1) Apzināt citu pašvaldību gatavību pirkt pakalpojumu arī pēc bērnu aprūpes iestādes reorganizācijas.
- 2) Precizēt, kādi ir nepieciešamie ieguldījumi privātmājā un kādi ieguldījumi būs nepieciešami jauniešu mājā. Izstrādāt detalizētas izmaksu tāmes.
- 3) Apzināt pieprasījumu pēc dienas aprūpes centra pakalpojuma.
- 4) Precizēt, kādi ir nepieciešamie ieguldījumi dienas aprūpes centra pielāgošanai pakalpojuma vajadzībām.

3. pielikums. Nepieciešamo apmācību saraksts BSAC darbiniekiem

Zemāk uzskaitītas visas iestādes identificētās BSAC darbiniekiem nepieciešamo apmācību tēmas ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu aprūpei. Apmācību tēmas apkopotas pēc otrā plānošanas semināra 2017. gada 16. janvārī.

Apmācību tēmas ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu aprūpei:

- Bērni ar uzvedības traucējumiem
- Bērnu sagatavošana patstāvīgai dzīvei
- Darbs ar bērniem ar destruktīvu uzvedību
- Konfliktsituāciju risināšana
- Kursi par pusaudžu vecumposmu īpatnībām
- Kursi, kā mazināt stresu gan bērniem, gan darbiniekiem, "izdegšanas sindroms"
- Metodes darbā ar grūti audzināmiem jauniešiem, sodītiem jauniešiem, atkarīgiem jauniešiem
- Apmācības par bērniem, kuri cietuši no vardarbības
- Psiholoģijas kursi
- Privātās supervīzijas, grupu nodarbības
- Budžeta plānošana
- Sociālā aprūpētāja kursi
- Soda veidu piemērošana bērniem
- Informatīvs seminārs par iestāžu reorganizāciju - kā viss notiks un pēc kādiem kritērijiem bērni dzīvos atsevišķās grupās
- Izmaiņas normatīvajos aktos sociālajā sfērā un attiecībā uz sociālo pakalpojumu sniedzējiem
- Normatīvo aktu izmaiņas, kas skar nevalstisko organizāciju darbību

Apmācību tēmas bērniem ar FT:

- Aprūpētāja kvalifikācijas kursi
- Kreatīvās metodes darbā ar mērķa grupu
- Apmācības terapijā
- Klīniskās psiholoģijas pamati

Apmācību tēmas pilngadīgām personām ar GRT:

- Aprūpētāju kursi
- Apmācības darbam ar mērķagrupu

Apmācību tēmas vecāka gadagājuma personām un pilngadīgām personām ar smagiem FT:

- Aprūpētāju kursi
- Apmācības darbam ar mērķagrupu, mērķgrupas specifika
- Kristīgā psiholoģija
- Darbs ar mērķa grupas problēmām – demence, depresija, agresija